

2023. gada
27.–28. aprīlis

Latvijas
Universitāte,
Rīga

April 27–28,
2023

University
of Latvia,
Riga

7. starptautiskā klasiskās filoloģijas konference

ANTIQUITAS VIVA 2023

TIKŠANĀS VALODĀS,
TEKSTOS, KULTŪRĀS

The 7th International Classical Philology Conference

ANTIQUITAS VIVA 2023

ENCOUNTERS ACROSS LANGUAGES,
TEXTS, CULTURES

Latvijas Universitāte
Humanitāro zinātņu fakultāte
Klasiskās filoloģijas nodaļa
Hellēnistikas centrs
Latīniskā kultūrmantojuma centrs

7. starptautiskā klasiskās filoloģijas konference

ANTIQUITAS VIVA 2023:

TIKŠANĀS VALODĀS,
TEKSTOS, KULTŪRĀS

2023. gada 27.–28. aprīlis, Rīga

**Konferences programma un
referātu kopsavilkumi**

LU Akadēmiskais apgāds

University of Latvia
Faculty of Humanities
Department of Classical Philology
Centre for Hellenic Studies
Latin Culture Heritage Centre

The 7th International Classical Philology Conference

ANTIQUITAS VIVA 2023:
ENCOUNTERS ACROSS LANGUAGES,
TEXTS, CULTURES

April 27–28, 2023, Riga

**Conference Programme and
Summaries of Papers**

University of Latvia Press

Latvijas Universitāte, Humanitāro zinātņu fakultāte, Klasiskās filoloģijas nodaļa. Hellēnistikas centrs. Latīniskā kultūrmantojuma centrs.
7. starptautiskā klasiskās filoloģijas konference. Antiquitas viva 2023: tikšanās valodās, tekstos, kultūrās. 2023. gada 27.–28. aprīlis. Konferences programma un referātu kopsavilkumi. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2023. 100 lpp.

University of Latvia Press
Konferenci atbalsta Latvijas Universitāte un Grieķijas Republikas Kultūras un sporta ministrija.
The conference is supported by the University of Latvia and the Ministry of Culture and Sports of the Hellenic Republic.

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Konferences rīcības komiteja / Conference organizing committee:
Dr. philol. Gita Bērziņa
Dr. philol. Brigita Cīrule
Dr. philol. Ilona Gorņeva
Dr. philol. Ilze Rūmniece
Mg. philol., Bc. art. Dina Eiduka

Titullapas ilustrācija / The illustration of the title-page:
Stuart, James and Revett, Nicholas. *The Antiquities of Athens.*
London, 1762–1794.

Vāka dizainu veidojusi / Cover design by: Baiba Lazdiņa
Maketu veidojusi / Layout: Andra Liepiņa

© University of Latvia, 2023

<https://doi.org/10.22364/av2023.pk>
ISBN 978-9934-18-979-1
ISBN 978-9934-18-980-7 (PDF)

SATURS

PROGRAMMA.....	7
KONFERENCES DALĪBNIEMI	10
KOPSAVILKUMI	13
PROGRAMME.....	55
PARTICIPANTS OF THE CONFERENCE.....	58
SUMMARIES OF PAPERS	61

PROGRAMMA

Konferences norises vieta

LU Bibliotēka

(Kalpaka bulvāris 4, Rīga, Latvija)

Ceturtdiena, 27. aprīlis

11.30–12.00 Reģistrēšanās konferencei

12.00–12.45 **Konferences atklāšana**

LU Humanitāro zinātņu fakultātes dekāne

prof. Indra Karapetjana

LU Humanitāro zinātņu fakultātes

Hellēnistikas centra vadītāja prof. Ilze Rūmniece

Grieķijas Republikas vēstnieks Latvijā Efthymios Efthymiades

Gita Bērziņa, Ilona Gorņeva (Latvijas Universitāte, Latvija)

Secundus post Herculem labor:

Augusts Ģiezens un viņa mantojums

12.45–14.00 **1. sēde, vada Ilze Rūmniece**

Renāte Berga (Latvijas Universitāte, Latvija)

17. gadsimta Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas

izglītības vides starpkultūru aspekts

Anni Polding (Tartu Universitāte, Igaunija)

Rētorisko vingrinājumu tēmas

Tartu Pedagoģijas-filoloģijas seminārā

Janika Päll (Tartu Universitāte, Igaunija)

Poētikas un (antīkās) literatūras mācīšana kā viena no

mākslām – Kārļa Morgenšterna lekcijas Tartu Universitātē

14.00–14.30 Kafijas/tējas pauze

14.30–15.45 2. sēde, vada Brigita Cīrule

Arnoldas Kazimierēnas (Viļņas Universitāte, Lietuva)

Epistulae ad pontum: Lietuvas klasisko filologu dzīve korespondencē starp Leonu Valkūnu un Antanu Dambrausku

Monika Miazek-Męczyńska

(Adama Mickeviča universitāte Poznaņā, Polija)

Ovidija *traditio, imitatio* un *aemulatio*

Marka Aleksandra Boida (1562–1601) varoņu vēstulēs

Brigita Cīrule, Ilona Gorņeva (Latvijas Universitāte, Latvija)

Lukrēcija Kāra (1. gs. p. m. ē.) un Bazilija Plīnija (m. ē. 16. gs.)

didaktiskā dzeja: pārdomas par dažiem saskares punktiem

17.00 CONGRESSUS SODALIUM

Latvijas Universitātes Bibliotēka, Kalpaka bulvāris 4, Rīga

Piektdiena, 28. aprīlis

10.00–11.15 3. sēde, vada Audronė Kučinskienė

Kiwako Ogata

(Okinavas prefektūras Mākslu universitāte, Japāna)

Mītisko tēlu ietekme uz dubultastu sirēnu viduslaikos

Elena Santilli (Fedrigoni Fabriano fonds, Itālija)

Sibilla: senatne un nepārtrauktība

Dina Eiduka (Latvijas Universitāte, Latvija)

Dz. Soduma odiseja N. Ikstenas romānā

“Vīrs zilajā lietusmētelītī”

11.15–11.30 Kafijas/tējas pauze

11.30–12.45 4. sēde, vada Irine Darchia

Audronė Kučinskienė (Viļņas Universitāte, Lietuva)

exprimerem quaedam verba imitando: grieķu terminu

un to latīņu ekvivalentu lietojums Cicerona tekstos

Ilze Rūmniece (Latvijas Universitāte, Latvija)

E. Veidenbauma marginālījas Horācija *Carmina* krājumā

Dace Strelēvica-Ošiņa (neatkarīgā pētniece, Latvija)

Scriptio continua kā ambivalences simbols: turpinājums
seko[s]

12.45–14.00 Pusdienu pārtraukums

14.00–15.15 **5. sēde, vada Janika Päll**

Ilze Leite-Apine, Dina Eiduka (Latvijas Universitāte, Latvija)

Sieviete un karš: Hekabes tēla konstruējums grieķu un
romiešu traģēdijā

Maria Marcinkowska-Rosół, Sven Sellmer

(Adama Mickeviča universitāte Poznaņā, Polija)

Prāta metaforiskās dinamikas aspekti grieķu un sanskrita
eposos

Evija Bērziņa (Latvijas Universitāte, Latvija)

Metaforas psihoemocionālam raksturojumam Ovidija darbā
Heroides

15.15–15.30 Kafijas/tējas pauze

15.30–16.45 **6. sēde, vada Gita Bērziņa**

Patryk M. Ryczkowski

(Leopolda-Francena Universitāte Insbrukā, Austrija)

Vai ciešanām ir robežas? Sv. Hieronims un baziliāņu pieeja
agrīno jauno laiku mocekļībai un dievbijībai

Agnese Upīte (Latvijas Universitāte, Latvija)

Burvestību valoda: antīkā kultūra pret mūsdienu popkultūru

Irine Darchia

(Ivana Javakhišvili Tbilisi Valsts universitāte, Gruzija)

Antīkās pasaules uztvere Vudija Allena filmās un prozā

16.45 Konferences noslēgums

KONFERENCES DALĪBNIKI

Gita Bērziņa, Ilona Gorņeva , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> <i>Secundus post Herculem labor:</i> Augusts Ģiezens un viņa mantojums	13
Renāte Berga , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> 17. gadsimta Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas izglītības vides starpkultūru aspekts	15
Anni Polding , <i>Tartu Universitāte, Igaunija</i> Rētorisko vingrinājumu tēmas Tartu Pedagoģijas-filoloģijas seminārā	18
Janika Päll , <i>Tartu Universitāte, Igaunija</i> Poētikas un (antīkās) literatūras mācīšana kā viena no mākslām – Kārļa Morgenšterna lekcijas Tartu Universitātē	20
Arnoldas Kazimierēnas , <i>Viļņas Universitāte, Lietuva</i> <i>Epistulae ad pontum</i> : Lietuvas klasisko filologu dzīve korespondencē starp Leonu Valkūnu un Antanu Dambrausku. . .	21
Monika Miazek-Męczyńska , <i>Adama Mickeviča universitāte</i> <i>Poznaņā, Polija</i> Ovidija <i>tradio, imitatio</i> un <i>aemulatio</i> Marka Aleksandra Boida (1562–1601) varoņu vēstulēs	22
Brigīta Cīrule, Ilona Gorņeva , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> Lukrēcija Kāra (1. gs. p. m. ē.) un Bazīlija Plīnija (m. ē. 16. gs.) didaktiskā dzeja: pārdomas par dažiem saskares punktiem . . .	24
Kiwako Ogata , <i>Okinavas prefektūras Mākslu universitāte, Japāna</i> Mītisko tēlu ietekme uz dubultastu sirēnu viduslaikos.	26

Elena Santilli , <i>Fedrigoni Fabriano fonds, Itālija</i> <i>Sibilla: senatne un nepārtrauktība</i>	28
Dina Eiduka , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> Dz. Soduma odiseja N. Ikstenas romānā “Vīrs zilajā lietusmētelītī”	30
Audronė Kučinskienė , <i>Viļņas Universitāte, Lietuva</i> <i>exprimerem quaedam verba imitando: grieķu terminu</i> <i>un to latīņu ekvivalentu lietojums Cicerona tekstos</i>	32
Ilze Rūmniece , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> E. Veidenbauma marginālījas Horācija <i>Carmina</i> krājumā	34
Dace Strelēvica-Ošiņa , <i>neatkarīgā pētniece, Latvija</i> <i>Scriptio continua</i> kā ambivalences simbols: turpinājums seko[s]	36
Ilze Leite-Apine, Dina Eiduka , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> Sieviete un karš: Hekabes tēla konstruējums grieķu un romiešu tragēdijā.	37
Maria Marcinkowska-Rosół, Sven Sellmer , <i>Adama Mickeviča universitāte Poznaņā, Polija</i> Prāta metaforiskās dinamikas aspekti grieķu un sanskrita eposos	39
Evija Bērziņa , <i>Latvijas Universitāte, Latvija</i> Metaforas psihoemocionālam raksturojumam Ovidija darbā <i>Heroides</i>	42
Patryk M. Ryczkowski , <i>Leopolda-Francena Universitāte</i> <i>Insbrukā, Austrija</i> Vai ciešanās ir robežas? Sv. Hieronims un bazilīņu pieeja agrīno jauno laiku mocekļībai	44

Agnese Upīte, *Latvijas Universitāte, Latvija*

Burvestību valoda: antīkā kultūra pret mūsdienu
popkultūru..... 46

Irine Darchia, *Ivana Javakhišvili Tbilisi Valsts universitāte, Gruzija*

Antīkās pasaules uztvere Vudija Allena filmās un prozā 49

KOPSAVILKUMI

Gīta Bērziņa, Ilona Gorņeva

***Secundus post Herculem labor:* Augusts Ģiezens un viņa mantojums**

Augusts Ģiezens (15.12.1888.–23.01.1964.) bija valodnieks un pedagogs, klasisko valodu speciālists un antīkās literatūras tulkotājs.

Dzimis 1888. gada 15. decembrī Jaunpiebalgā. Mācījies Jaunpiebalgas un Vecpiebalgas skolās, tad Baltijas skolotāju seminārā Kuldīgā (1905–1910). Kā liela daļa tālaika topošās latviešu inteliģences augstāko izglītību devies iegūt Tartu Universitātē (1916–1918), pēc vāciešu iebrukuma turpinot Petrogradas Universitātē (1919).

Pēc kara A. Ģiezens atgriežas Latvijā un 1920. gadā pabeidz savas studijas vēl pavisam jaunajā (bet jau izcilas personības piesaistījušajā) Latvijas Universitātē, vēlāk papildinot izglītību Berlīnes Universitātē (1925–1926). Jau pēc mācībām Baltijas skolotāju seminārā A. Ģiezens sāk strādāt par skolotāju un turpina to visu savu dzīvi.

Valodu apguvei sarakstījis arī vairākas latviešu un latīņu valodas gramatikas mācību grāmatas (piem., *Praktiska latviešu gramatika. Pamatkurss* (Rīga, 1922, pārstrādāts, vairāk nekā 11 izdevumu), *Latīņu gramatika. Sistēmisks kurss* (Rīga, 1923, 6 izdevumi līdz 1939. g.), *Vadonis latīņu valodā* (Rīga, 1921), *Latviešu gramatika. Sistemātisks kurss vidusskolām* (Rīga, 1925–1926)) un sastādījis antīko tekstu izlases un latīņu hrestomātiju skolu vajadzībām.

Tomēr viņa mūža darbs un mīlestība ir tulkošana. Viņš tulkojis izcilos antīkās literatūras šedevrus kā no sengrieķu, tā latīņu valodas, latviešu lasītājam dzimtajā valodā padarot pieejamus dažādu žanru tekstus – gan Homēra episkās poēmas *Iliadu* un *Odiseju* un Hēsioda *Teogoniju* un *Darbi un dienas*, gan Aristoteļa literatūrteorētisko

Poētiku, gan sengrieķu traģēdijas un Aristofana komēdijas, gan romiešu devumu – Vergilija eposu *Eneīda*, Katulla, Horācija, Ovidija dzejas tekstus un Āpulēja darbus – romānu *Zelta ēzelis* un *Amors un Psihe*.

Virkne tulkojumu publicēti A. Ģiezena dzīves laikā, bet daļa – kā jau pieminētie Hēsioda darbi, vairākas sengrieķu traģēdijas, Vergilija *Eneīda* – izdota tikai pēc viņa nāves. Un daļa tulkojumu palikusi rokrakstā vai mašīnrakstā,¹ vēl gaidot savu redaktoru un brīdi, kad sastapt latviešu lasītāju. Te minami: Vergilija *Bukolikas* un *Georgikas*, Aristofana *Lapsenes*, arī pēdējais A. Ģiezena tulkojums – Sofokla *Elektra*.

Ģiezena tulkojumiem ir nepārvērtējama nozīme antīko literāro tekstu tulkošanas, jo īpaši atdzejas, tradīcijas attīstībā Latvijā un latviešu valodas un kultūras bagātināšanā, radot auglīgu augsni antīkās kultūras, literatūras un dažādu ideju un vērtību tālākai *dzīvei* un pārnesei vēlākos laiku lokos un diskursos.

Turklāt A. Ģiezena tulkojumi, kaut monumentāli stabili, savā ziņā zīmīgi atspoguļo arī latviešu literārās un valodnieciskās kultūras/domas attīstību un dzīvi 20. gadsimta pārmaiņu un ideoloģisko ietekmju vējos (to vērojam kaut vai, piem., īpašvārdu atveidē).

Jau 1938. gadā A. Ģiezens par saviem nopelniem apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni (V šķira).

Lai šis jubilejas gads mums ļauj atcerēties un no jauna apjaust vērtīgo A. Ģiezena devumu!

¹ Glabājas LU Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkā.

Renāte Berga**17. gadsimta Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas izglītības
vides starpkultūru aspekts**

Livonijas etnisko sastāvu ir veidojušas personas no tuvākām un tālākām teritorijām – mūsdienu Igaunijas, Skandināvijas, Vācijas, Polijas, Prūsijas, Nīderlandes un citām. Par aktīvajiem starpkultūru sakariem liecina arī Rīgas izglītības vide. Rīgas Akadēmisko ģimnāziju (1631–1710) apmeklēja ne tikai rīdzinieki, bet arī jaunekļi no Kurzemes, Zemgales, Igaunijas, Prūsijas un mūsdienu Vācijas. Šo audzēkņu latīņu valodā tapušie mācību darbi – akadēmiskās disertācijas, īpaši to paratekstis, ir būtisks pirmavots, kas atklāj ziņas par viņu izcelsmes vietu, saikni ar dzimto pilsētu, tās amatpersonām un jaunekļu atbalstītājiem. Daži no audzēkņiem vēlāk kļuvuši par Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas profesoriem, piemēram, Johans Brēvers. Tāpat vairāku izglītotu personu dzīves ceļi no Eiropas ir atveduši uz Rīgu, kur viņi sākuši strādāt par ģimnāzijas profesoriem, šeit var minēt gan Kēnigsbergā dzimušo un skoloto filozofijas profesoru Dāvidu Kaspari, gan no Erfurtes ieceļojušo matemātikas un jurisprudences profesoru Johanu Paulu Melleru. Ar J. P. Melleru Rīgā iesākas dabaszinību jomas attīstība, jo viņa vadībā pirmo reizi Rīgā atklāti tika pamatots heliocentriskais pasaules uzskats astronomijā, kā arī tika veikts Mēness aptumsuma novērojuma apraksts, kas tiek uzskatīts par pirmo zināmo Mēness aptumsuma novērojumu mūsdienu Latvijas teritorijā.

Savukārt Eiropas universitāšu matrikuli rāda, ka Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas audzēkņi, daudzi no kuriem saņēmuši Rīgas rātes stipendijas, turpināja studijas un ieguva augstāko izglītību gan ģeogrāfiski tuvajā Tērbatā, gan attālākās protestantu universitātēs – Rostokā, Vitenbergā, Leipcigā, Leidenē un citās. Pēc studijām un *peregrinationes academicae* atgriezušies Livonijā, viņi darbojās kā mācītāji, literāti, Rīgas rātes amatpersonas, tādējādi veicinot Eiropā iegūtās pieredzes, zināšanu un ideju ienākšanu Rīgas izglītības un kultūras telpā.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Apīnis A., Rabinovičs, I. Disertācija “Par dienu garumu” Rīgas Akadēmiskajā ģimnāzijā 17. gadsimta beigās, *Zvaigžņotā Debess*, 1959. gada pavasaris, 42.–50. lpp.
2. Berkholz C. A. M. *Hermann Samson, Rigascher Oberpastor, Superintendent von Livland etc.: eine kirchenhistorische Skizze aus der ersten Hälfte des siebzehnten Jahrhunderts*, Riga, Edmund Götschel, 1856.
3. Brever J. *Orationum, in Rigensi Athenaeo habitatum, Pars I et II*, Francofurti ad Moenum, Sumptibus Petri Hauboldii, anno M. DC. LV. [1655].
4. German G. *Kratkaja letopis' Rizskoj Gorodskoj gimnazii: so vremeni eja zarozhdenija do nashih dnei*, 1211–1911, Riga, 1911.
5. Hollander B. *Geschichte der Domschule, des späteren Stadtgymnasiums zu Riga*, Hannover – Döhren, Verlag Harro v. Hirschheydt, 1980.
6. Hörstedt A. *Latin Dissertations and Disputations in the Early Modern Swedish Gymnasium: A Study of a Latin School Tradition C. 1620-c 1820*, Ph.D. Dissertation, Göteborgs universitet, Göteborg, 2018.
7. Klētnieks J. Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas loma astronomisko uzskatu veidošanā 17. gadsimtā, *Zvaigžņotā Debess*, 1982. gada pavasaris, 55.–62. lpp.
8. Klētnieks J., Paparinska V. Pirmais zināmais Mēness aptumsuma novērojums Rīgā 17. gs. beigās, *Zvaigžņotā Debess*, 1981./1982. gada ziema, 58.–63. lpp.
9. *Latvijas citvalodu seniespiedumu kopkatalogs*, 1588–1830. Sērija A = Union catalogue of foreign language ancient prints in Latvia, 1588–1830. Series A, sast. S. Šiško, Rīga, Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2013.
10. Marti H., Seidel R., Friedenthal M. (eds). *Early Modern Disputations and Dissertations in an Interdisciplinary and European Context*, Leiden, Boston, Brill, 2020.
11. Phragmenius J. J., Grapius Z. *Riga literata*, Rostochii, Richelius, 1699.
12. Recke J. F. von, Napiersky K. E. *Allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-Lexicon der Provinzen Livland, Esthland und Kurland*, Bd. 1–4. Mitau, J. F. Steffenhagen und Sohn, 1827–1832.
13. Schweder G. *Die alte Domschule, das gegenwärtige Stadtt-Gymnasium zu Riga*, Riga, [s. n.], 1885.
14. Schweder G. *Die alte Domschule und das daraus hervorgegangene Stadt-Gymnasium zu Riga*, Riga, Moskau, J. Deubner, 1910.
15. Stradiņš J. *Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā*, Rīga, Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009.
16. Tering A. *Album Academicum der Universität Dorpat (Tartu) 1632–1710*, Tallinn, Valgus, 1984.

17. Tering A., Beyer J. *Lexikon der Studenten aus Estland, Livland und Kurland an europäischen Universitäten, 1561–1800*, Köln, Böhlau Verlag, 2018.
18. Tiersch K. *Deutsches Bildungswesen im Riga des 17. Jahrhunderts*, München, B. Heller, 1932.

Anni Polding

Rētorisko vingrinājumu tēmas Tartu Pedagoģijas-filoloģijas seminārā

1802. gadā Johans Kārlis Simons Morgenšterns ieradās Tartu Impēriskajā universitātē, lai kļūtu par rētorikas, klasiskās filoloģijas, estētikas, kā arī mākslas un literatūras vēstures profesoru. Savā *alma mater* – Halles Universitātē – Morgenšterns bija Frīdriha Augusta Volfa students un apmeklēja viņa vadīto *Seminarum Philologicum*.

Volfa ietekme uz Morgenšternu bija tik liela, ka viņam bija sapnis atvērt līdzīgu semināru arī Tartu. Viņa sapnis piepildījās nedaudz mazāk nekā 20 gadus pēc ierašanās Tartu, un viņa pūliņi noveda pie Pedagoģijas-filoloģijas semināra atvēršanas, lai sagatavotu skolotājus Tartu vajadzībām.

Pētniece Anne Lill (1989) rakstījusi, ka seminārā tika apskatītas dažādas tēmas, studentu darbi galvenokārt tika rakstīti par antīkiem autoriem, piemēram, Ciceronu, Sofoklu, Teokritu, Horāciju u. c., arī par antīko kultūru, politiku un reliģiju.

Šajā pētījumā pievērsta uzmanība Tartu Universitātes Bibliotēkas rokrakstu krājumā saglabātajam Pedagoģijas-filoloģijas semināra studentu darbu korpusam, kurā kopumā ir 47 studentu 114 darbi. Šī pētījuma mērķis ir noskaidrot, cik lielā mērā noteiktas tēmas apskatītas un kāds varēja būt iemesls, kāpēc studenti izvēlējušies rakstīt tieši par šīm tēmām. Turklāt aizvien neskaidrs ir arī semināra raksturs, tāpēc šeit iecere ir nedaudz izgaismot semināra darbības praksi un vienlaikus arī to, kā notikusi skolotāju apmācība 19. gadsimta sākumā.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Fülleborn G. G. *Rhetorik Ein LEITF. Beym Unterrichte in Oberen Klassen*, Breslau, Barth & Hamberger, 1802.
2. Lanza D., Ugolini G. *History of Classical Philology: From Bentley to the 20th century*, Berlin, Boston, De Gruyter. 2022. Pieejams: <https://doi.org/10.1515/9783110730388>
3. Leppik L. Karl Morgenstern and teacher training at the General Teachers' Institute of the University of Tartu, *Qui vult, potest. Karl Morgenstern 250*, Anderson J., Päll J., Teemus M., Volt I. (eds), Tartu, Tartu Ülikooli kirjastus, 2020, pp. 185–204.
4. Lill A. *Filoloogiaseminar Tartus 1821–1835 = Philology Seminar in Tartu 1821–1835*, Akadeemia 1, 5, 1989, pp. 1051–1078.
5. Päll J. Karl Morgenstern – a torchbearer of the Halle school of classical philology in Tartu, *Qui vult, potest. Karl Morgenstern 250*, Anderson J., Päll J., Teemus M., Volt I. (eds), Tartu, Tartu Ülikooli kirjastus, 2020, pp. 37–58.
6. Polding A. *A Comparative Analysis of Karl Morgenstern's Inauguration Speech and the Pedagogical-Philological Seminar's Students' Exercises*, 2022.
7. Süß W. Karl Morgenstern (1770–1852), eloquentiae, I–II. Gr. et. Lat., anti-guitatum, aesthetices et historiae litterarum atque artis p. p. o. simulque bibliothecae academiae praefectus: ein kulturhistorischer Versuch, *Acta et commentationes Universitatis Tartuensis/Dorpatensis*, Bd. 16, 2; 19, 2. Tartu, 1928–29, pp. 7, 154–164, 195, 255.
8. TÜR Fond 15. *Seminararbeiten der Studierenden des Pädagogisch-Philologischen Seminars*.

Janika Päll

**Poētikas un (antīkās) literatūras mācīšana
kā viena no mākslām – Kārļa Morgenšterna lekcijas
Tartu Universitātē**

Pētījumā aplūkota poētikas un (antīkās) literatūras vēstures mācīšana 19. gadsimtā Tartu Universitātes pirmajos 30 gados. Salīdzinot galvenās tendences poētikas mācīšanā no antīkās pasaules līdz humānisma periodam, uzmanība pievērsta būtiskākām pārmaiņām poētikas mācīšanā, ko atnesis apgaismības laikmets.

Uzmanības centrā galvenokārt ir Tartu Universitātes pirmā klasiskā filoloģijas profesora Kārļa Morgenšterna lekciju programmas un kursu sagataves. Īpaša uzmanība pievērsta viņa kursiem par Kvintiliānu, par Horācija darbu *Dzejas māksla*, kā arī viņa kursam *Estētika*, kurā pirmām kārtām aplūkota poētika lietišķo mākslu vidū.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Anderson J., Päll J., Teemus M., Volt I. (eds). *Qui vult, potest. Karl Morgenstern 250*, Tartu, 2020.

Arnoldas Kazimierėnas

Epistulae ad pontum:

**Lietuvas klasisko filologu dzīve korespondencē starp
Leonu Valkūnu un Antanu Dambrausku**

Lietuvā Mairoņa literatūras muzejā var atrast vairāk nekā 30 vēstules, ko rakstījis ievērojamais lietuviešu klasiskais filologs Leons Valkūns savam draugam tulkotājam Antanam Dambrauskam.

Šo divu cilvēku situācija padomju laika Lietuvā bija diezgan atšķirīga. Laikā, kad Leons Valkūns bija viens no nozīmīgākajiem zinātniekiem Viļņas Universitātes Klasisko studiju centrā, viņa draugu Antanu Dambrausku represēja padomju režīms. Otrā pasaules kara beigās viņš tika arestēts, notiesāts uz 10 gadiem un nosūtīts uz gulaga nometni tālu Sibīrijā.

Bet, kad viņš atgriezās Lietuvā, viņam nebija ļauts apmesties uz dzīvi lielākajās Lietuvas pilsētās, bet tad viņš atrada savu pastāvīgo dzīvesvietu Druskininkos, vienā no Lietuvas kūrortpilsētām. Neskatoties uz šo “otro trimdu”, viņš savu dzīves jēgu atrada antīko tekstu tulkošanā lietuviešu valodā. Ar to nodarbojoties, Antans Dambrausks palika Lietuvas klasisko filologu uzmanības lokā, un galvenā viņa saziņa notika ar vēstuļu starpniecību.

Ar Leona Valkūna palīdzību Antana Dambrauska tulkojumi tika nodrukāti un kļuva pieejami lasītājiem. No Leona Valkūna vēstulēm mēs varam gūt priekšstatu par lietuviešu klasisko filologu darbību Viļņas Universitātē, klasisko tekstu tulkojumu izdošanas procesiem un vēl par daudzām citām lietām. Abu sarakste ilga no 1965. līdz 1987. gadam.

Šīs prezentācijas galvenie avoti ir arhīvu dokumenti.

Monika Miazek-Męczyńska

**Ovidija *traditio*, *imitatio* un *aemulatio*
Marka Aleksandra Boida (1562–1601)
varoņu vēstulēs**

Gadsimtu gaitā, kas pagājuši, kopš Pūblijs Ovidijs Nāsons uzrakstīja savu darbu *Varones*, daudzi dzejnieki ir uzsākuši literāru dialogu ar šo unikālo elēģiju krājumu. Viņi atdarinājuši Ovidija dzejas formu, saturu un stilu, sacerējuši parodijas, rakstījuši atbildes vēstuļu mitoloģiskajām sūtītājām, paplašinājuši oriģinālo elēģiju mitoloģisko perspektīvu, ievadot vēsturiskus, reliģiskus vai simboliskus tēlus, utt.

Marka Aleksandra Boida (1562–1601), skotu dzejnieka, kurš ilgu laiku dzīvojis un strādājis Francijā, daiļrade ir lielisks piemērs Ovidija dzejas kā iedvesmas avota daudzveidīgai izmantošanai. Pētījuma mērķis ir iepazīstināt ar diviem M. A. Boida dzejas krājumiem: *Epistolae Quindecim, quibus totidem Ovidii respondet* (Bordo, 1590) un *Epistolae Heroïdes, et Hymni* (Antverpene, 1592). Pirmajā no šiem darbiem ietvertas piecpadsmi atbildes tā sauktajām Ovidija *Vientuļajām varonēm*. Otrajā darbā ir piecpadsmi varoņu vēstules, kuras Boids atlasījis no grieķu mitoloģijas un romiešu historiogrāfijas. Šie divi krājumi iekļaujas divos galvenajos Ovidija darba *Varones* (atbildes uz varoņu vēstulēm un imitācija) recepcijas virzienos.

Tie, stingri sakņoti Ovidija tradīcijā, apliecina arī labas zināšanas par dzejnieka no Sulmonas darbiem un Boida talantu, jo šis skotu dzejnieks savās varoņu vēstulēs ievieš novatoriskus risinājumus, iesaistoties dialogā un savdabīgā sāncensībā (*aemulatio*) ar romiešu dzejnieku, kuru viņš uzskatījis par labāko paraugu sava laikmeta dzejniekiem.

BIBLIOGRĀFIJA

Avoti:

1. Bodii M. A. Epistolae Heroides, et Hymni, Ad Iacobum Sextum Regem, Addita est ejusdem Literularum Prima Curia, Antverpiae, M. D. LXXXXII. [1592].
2. Boyd M. A. Epistolae heroides et hymni, *Deliciae Poetarum Scotorum hujus aevi illustrium*, A. Johnston (ed.), Amstelodami 1637, vol. I, pp. 142–207.
3. Boyd M. A. *Ovidius redivivus: Die Epistulae Heroides des Mark Alexander Boyd*, intr., transl., comm. by C. Ritter, Noctes Neolatinae, Neo-Latin Texts and Studies 13, Hildesheim, Olms, 2010.
4. Marci Alexandri Bodii Scoti Epistolae quindecim, quibus totidem Ouidij respondet. Accedunt eiusdem elegiae, Epigrammata illustriumque mulierum Elogia, Burdigalae, Apud S. Millangium, typographum Regium, 1590.

Sekundārā literatūra:

1. Cunningham I. C. Marcus Alexander Bodius, Scotus, *A Palace in the Wild: Essays on Vernacular Culture and Humanism in Late-Medieval and Renaissance Scotland*, L. A. J. R. Houwen, A. A. MacDonald and S. L. Mapstone (eds), Peeters, 2000, pp. 161–175.
2. Dörrie H. *Der heroische Brief. Bestandsaufnahme, Geschichte, Kritik einer humanistisch-barocken Literaturgattung*, Berlin, 1968.
3. Laigneau-Fontaine S. *D'autres Héroides: les Epistulae heroides de Mark Alexander Boyd (1592)*, Cahiers FoReLLIS – Formes et Représentations en Linguistique, Littérature et dans les arts de l'Image et de la Scène Coordonnées ISSN électronique: 2729–3130 (publicéts: 07.02.2022; skatīts: 24.02.2023).
4. MacQueen J. Aspects of Humanism in Sixteenth- and Seventeenth-Century Literature, *Humanism in Renaissance Scotland*, J. MacQueen (ed.), Edinburgh University Press, 1990, pp. 10–30.
5. Miazek-Męczyńska M. *Heroidy – datowanie, recepcja, przekłady, Owidiusz, Heroidy. Listy mitycznych kochanków*, intr., transl., comm. by M. Miazek-Męczyńska, E. Wesołowska, Kraków, 2022, pp. 39–81.
6. Moss A. *Ovid in Renaissance France. A Survey of the Latin Editions of Ovid and Commentaries printed in France before 1600*, The Warburg Institute, London, 1982.
7. Reid L. A. *Ovidian Bibliofictions and the Tudor Book. Metamorphosing Classical Heroines in Late Medieval and Renaissance England*, Ashgate Publishing, 2014.
8. Royan N. Boyd, Mark Alexander [1563–1601], *Oxford Dictionary of National Biography*, 7 (2004), pp. 40–42.
9. Thorsen T. S. *Ovid's early poetry from his single "Heroides" to his "Remedia amoris"*, Cambridge University Press, 2014.

Brigita Cīrule, Ilona Gorņeva

**Lukrēcija Kāra (1. gs. p. m. ē.) un
Bazilija Plīnija (m. ē. 16. gs.) didaktiskā dzeja:
pārdomas par dažiem saskares punktiem**

Senās Romas filozofam Lukrēcijam Kāram, poēmas *Par lietu dabu* (*De rerum natura*) autoram, un Rīgas humānistam Bazilijam Plīnijam, poēmas *Par vējiem* (*De ventis*) autoram, ir daži izpētes vērti saskares punkti. Lukrēcija Kāra spēcīgā ietekme uz Bazilija Plīnija poētisko daiļradi ir acīmredzama.

Pirmkārt, abas poēmas sacerētas kā veltījums, kas ir viens no didaktiskās dzejas paņēmieniem – Lukrēcijs Kārs poēmu veltījis savam laikabiedram, oratoram Gajam Memmijam, bet Bazilijs Plīnijs – izcilajam Rīgas senātam, ievērojamākiem vīriem, kā arī visiem Rīgas iedzīvotājiem (*Nobilissimo, atque amplissimo Senatui, nec non utriusque Collegii tribunis, viris spectabilibus, totique populo Rigensi*). Var novērot zināmas dzejoļu strukturālās līdzības.

Otrkārt, abi dzejojumi skaidri parāda dzejnieku lielo interesi par epikūrismu ar tā ētiskajām doktrīnām, kas skar tādus morāles jautājumus kā garīgā apgaismība, bauda, kā arī bailes un nāve.

Treškārt, minētās poēmas raksta dzejnieki ne tik daudz iztēles vai individuālu izjūtu rosināti, bet gan ar didaktisku mērķi piedāvāt universālu dabas parādību skaidrojumus, lai gan jāpiebilst, ka dzejojumiem piemīt arī spēcīga poētiskā tēlainība, kas stipri spēj aizkustināt lasītāju.

Lukrēcijs Kārs un Bazilijs Plīnijs ieņēmuši gudrā jeb skolotāja pozu, garīgi stāv pāri nemieru, kņadas pilnajai pasaulei – Lukrēcijs Kārs ir pārliecināts, ka doktrīna par atomiem un dabas parādību izpratne spēj sniegt nepieciešamās zināšanas, kas atbrīvo no bailēm nāves un likteņa priekšā, bet Bazilijs Plīnijs šo mērķi panāk, aprakstot un viešot izpratni par dažādiem vējiem, to izcelsmi, vēju nestiem labumiem pasaulei. Faktiski abu dzejnieku poēmās izskan doma, ka viss debesīs un uz zemes notiek pēc stingras kārtības un likumības,

bet cilvēciskās bailes ir neziņas rezultāts. Tādējādi romiešu dzejnieka Lukrēcija Kāra skartos jautājumus par zināšanām Bazilijs Plīnijs risina līdzīgā veidā. Abu poēmu dziļākais slānis sabalsojas ar humānisma laika dzejnieku idejām Eiropā, jo tieksme pēc zināšanām humānisma periodā bija nozīmīgs intelektuālo diskusiju temats.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Laizāns M. *Ars scientiae gratia: Basilius Plinius and science in verse*. 2020. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/343231386_Ars_scientiae_gratia_Basilius_Plinius_and_science_in_verse (skatīts: 01.03.2023.).
2. Plinius B. *De Ventis Libri III*. Witebergae: Typis Simonis Gronenbergii, MDC. [1600].
3. Spekke A. Rīgas humānista Basilijs Plīnijs poēma ‘Par Vējiem’. *Latvju Grāmata*, Nr. 4., 1924, 312.–323. lpp.
4. Spekke A. Rīgas humānista Basilijs Plīnijs poēma ‘Par Vējiem’. *Latvju Grāmata*, Nr. 5, 1924, 423.–431. lpp.

Kiwako Ogata

Mītisko tēlu ietekme uz dubultastu sirēnu viduslaikos

Sirēnas ar divām zivveida astēm, ko ierasts redzēt arī renesanses laika heraldikā, ir bagātīgi pārstāvētas romānikas un gotikas stila baznīcu rotājumos, lai gan viduslaiku literatūrā un enciklopēdijās to dubultās astes nav minētas. Grieķu mītos sirēnas pazīstamas kā jaunavas ar putnu ķermeņiem.

Liber monstrorum, ko, iespējams, sastādījis kāds anglosaksis, ir pirmais teksts, kas apraksta sirēnu kā jaunavu ar zivs ķermeni, bet tajā nav pieminētas dubultās astes. Izcelsme sirēnas dubultai astei vizuālos attēlojumos rada daudz interpretāciju. Viens no skaidrojumiem ir formālistisks.

Ja sirēnas tēls tiek izgrebts, piemēram, kapiteļa stūrī, simetrijas dēļ astei ir jāparādās abās ēkas stūra pusēs. Vēl viena varbūtība ir tāda, ka sirēnas attēlošanā tika atdarinātas klasisko mītisko jūras dievu un briesmoņu, piemēram, trītonu un Skillas, ikonogrāfijas.

Ir zināms, ka daži romānikas stila amatnieki un mūrnieki, kas nodarbojās ar sakrālām un profānām ēkām, atdarināja senos drupās atastos modeļus. Tāpat viņi pārstrādāja senās skulpturālās figūras. Šāda prakse bija izplatīta ne tikai Itālijā, kur 11. gs. pāvesta Gregora reformas bija īpaši aktuālas, bet arī Dienvidfrancijā un Spānijā. Mums ir iespējams iztēloties tiešu viduslaiku mākslinieku un klasiskās mākslas darbu tikšanos.

Sirēna, jūrnieku vilinātāja klasiskajā mītā, kristiešu laikmetā tika uzskatīta par velnu, kas vadīja cilvēkus nāvē. Viduslaiku doma piedēvēja sirēnai *luxuria* alegoriju. Cieša līdzība ir saskatāma starp sirēnu un sievietes attēlojumiem neķītrās pozās, kas redzamas baznīcu arhitektūrā, īpaši tās marginālās daļās. Dažas sirēnas satvērušas un pacēlušas abas astes, kas izskatās līdzīgi kā ieliekta sievietes figūra ar izplestām kājām.

Kristiešu kontekstos viņas ir kā brīdinājums pret miesīgām kārbām, bet daži saskata to apotropisko nozīmi. Šādas saliekta figūras (piemēram, *Sheela-na-gigs*, kas galvenokārt saglabājušās Īrijā un Lielbritānijā) savukārt atgādina Baubo figūriņu, vecu sievu no grieķu mīta, kas atklājusi savas slēptās ķermeņa daļas un rādījusi tās dievītei Dēmetrai, lai viņu izklaidētu. Šī ziņojuma mērķis ir izsekot saiknei starp Baubo, sievietēm ieliektā stāvoklī un sirēnu.

Elena Santilli

Sibilla: senatne un nepārtrauktība

Šī pētījuma mērķis ir analizēt leģendāro Sibillas tēlu un tās transkulturālo vērtību, kas Eiropā kopš 5. gadsimta p. m. ē. ir iedvesmojusi literatūru, mākslinieciskās izpausmes un sievišķās aktivitātes (ārstniecība, darbošanās ar tekstilu).

Sākot virzību no antīkajiem un ebreju literārajiem avotiem (*Or. Syb.*, VIII, 813-823, *Lact.*, *Div. Inst.*, I, 6), tiek atklāta Sibillas evolūcija no grieķu līdz romiešu laikiem, koncentrējoties uz Sibillas “ķermeņa ģeogrāfiju” antīkā perioda mantiskajā sistēmā.

Tāpēc, pārejot uz kristiešu periodu, aplūkota noturība, kas piemīt Sibillas tipa gaišreģim, kurš izmantots kristīgajā literatūrā (*Aug.*, *De Civ.*, XVIII, 23), apokaliptiskos (*Herma. Vīzijas I–II*) un eshatoloģiskos darbos (vēlās senatnes literatūrā: *Non multi non vel pauci; Mundus Origo mea est*) līdz pat viduslaikiem.

Noslēgumā piedāvāti klasiskās Sibillas prototipa ikonogrāfiskie rezultāti, pievēršot uzmanību *melnajiem gaišreģiem* virknē Sibillas tematikai veltītos drukātos izdevumos, kas bija izplatīti Itālijā un Ziemeļeiropā līdz 18. gadsimtam (autors Nikola d’Amatore).

Priekšlasījums par Sibillai veltītiem tekstiem un tās sporādisku sastopamību ir pierādījums šīs mitoloģiskās figūras pašreizējai aktualizācijai: patiesi, *Sibilla* ir atzīta par nemateriālās kultūras mantojumu (sal. *Sibillas dziedājums* Maljorkā *Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā*, 2010) un mūsdienās parādās kā neregulārs zīmols vietējā mārketingā Adrijas–Jonijas reģiona iekšzemes rajonos.

BIBLIOGRĀFIJA (IZLASE)

1. Brocca N. *Lattanzio, Agostino e la Sibylla Maga, Ricerche sulla fortuna degli Oracula Sibyllina nell'Occidente latino*, Roma, 2011.
2. Crippa S. *La voce e la visione, Il linguaggio oracolare femminile*, in *Sibille e linguaggi oracolari*, Mito Storia Tradizione, Atti del convegno internazionale di studi, Macerata-Norcia 20–24 settembre 1994, Pisa, Roma, 1998, pp. 159–189.
3. Parke H. W. *Sibille*, Genova, 1992.
4. Santilli E. *Dal mito alla storia sibillina*, Aracne Editrice, Viterbo, 2020.

Dina Eiduka**Dz. Soduma odiseja N. Ikstenas romānā *Vīrs zilajā lietusmētelī***

Dzintars Sodums (1922–2008) ir latviešu dzejnieks, prozaīķis, publicists un tulkotājs, kurš 1945. gadā devās trimdā uz Zviedriju, vēlāk pārcēlās uz ASV un Latvijā atgriezās tikai 2006. gadā. Dz. Soduma ietekmes literatūrā veidojušās, savijoties antīkajai [latīņu] un angļu-amerikāņu literatūrai. Mācoties Rīgas pilsētas 1. ģimnāzijā, viņa ceļi krustojas arī ar A. Ģiezenu, pie kura Dz. Sodums apgūst latīņu valodu. Lai gan Dz. Sodums tulkojis arī latīņu tekstus (piemēram, Vergilija *Būkolikas*, Ovidija *Mākslas mīlēt*), par Dz. Soduma mūža darbu tiek uzskatīts viņa veiktais Dž. Džoisa *Ulisa* tulkojums, kas ar pārtraukumiem ildzis 10 gadus – no 1947. līdz 1957. gadam, bet arī turpmākajos dzīves gados Dz. Sodums turpina darbu ar šo tulkojumu, to atkārtoti pārskatot un papildinot. Dž. Džoisa sarežģītā teksta atkodēšana Dz. Sodumu padara par Dž. Džoisa ekspertu – satiekot un iepazīstot viņu caur tekstu, tāpēc ir tikai likumsakarīgi, ka atsauces uz Dž. Džoisu ir klātesošas ne tikai Dz. Soduma tekstos, bet arī receptijā par Dz. Sodumu.

N. Ikstenas romāns *Vīrs zilajā lietusmētelī* nav izņēmums. Romāns vēstī par Tebes [Dz. Soduma *alter ego*] pārnākšanu mājās no ilgās trimdas:

“Tebe dosies prom no Itakas. Varbūt sava veida simbolisms Amerikā izvēlēties Itaku par dzīvesvietu. Homērs caur Odiseja Itaku ilgojās pēc dzimtenes, Džoiss, atskatoties uz Homēra Odiseja Itaku, caur Blūma Dublinu ilgojās pēc dzimtenes, Tebe caur Homēra Odiseja Itaku, apsēsts ar Dublinas Uliisu, ilgojas pēc dzimtenes.” (Ikstena, 2011, 49)

Referātā uzmanība tiks pievērsta tam, kā N. Ikstenas romānā tiek konstruēta Tebes personība, skatot to caur intertekstuālajām un kontekstuālajām sasaucēm ar Dž. Džoisa un arī Homēra tekstiem.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Ikstena N. *Vīrs zilajā lietusmētelītī*, Rīga, Dienas Grāmata, 2011.
2. Lūse D. Literārās skolas un literārā pieredze, *Literatūrzinātne un folkloristika*, 680. sējums, Latvijas Universitāte, 2005, 22.–31. lpp.
3. Sodums Dz. Ārpusnieka piezīmes, *Literatūra un Māksla*, Nr. 34, 1989.
4. Sodums Dz. Autora komentāri, *Jauna Gaita*, Nr. 45/46, 1964.
5. Sodums Dz. *Kopotī raksti. 1. sējums. Savai valstij audzināts*, sast. N. Ikstena, Rīga, Atēna, 2001.
6. Sodums Dz. Neklātienas saruna par tulkošanu, *Karogs*, Nr. 3, 1994.
7. Sodums Dz. *Post Scriptum*, sast. N. Ikstena, Rīga, Dienas grāmata, 2019.
8. Sodums Dz. Tulkotāja piezīmes, *Jauna Gaita*, Nr. 20, 1959.
9. Sodums Dz. *Virtuves piezīmes*, Rīga, Mansards, 2011.

Audronė Kučinskienė***exprimerem quaedam verba imitando:*
grieķu terminu un to latīņu ekvivalentu
lietojums Cicerona tekstos**

Cicerona attieksme pret grieķiem un grieķu kultūru ir pētīta vairākkārt dažādos veidos (piem., Guite 1962, Rowland 1972, Leen 1991, Kučinskienė 2012a), tāpat arī viņa stratēģiskā meistarība, tulkojot no grieķu valodas (piem., Jones 1959, Kytzler 1989, Powell 2002, Kučinskienė, 2011, 2012b).

Šajā pētījumā, galvenokārt par pamatu ņemot runas pret Verru un traktātu *Orators*, tiek aplūkots, kāda ir Cicerona attieksme pret grieķu vārdiem (rētoriskiem un filozofiskiem terminiem, dievu vai civilo iestāžu nosaukumiem utt.): vai viņš dod priekšroku grieķu vārdam vai aizstāj to ar latīņu ekvivalentu? Kāpēc un kad?

Šķiet, ka tas ir ļoti atkarīgs, pirmkārt, no tā, kādam žanram darbs pieder – vai tā būtu runa vai traktāts, vai vēstules, jo tās ir domātas ļoti plašam cilvēku lokam. Otrkārt, tas korelē ar Cicerona kā tulkotāja praksi un ar idejām, ko viņš deklarē savu tulkojumu priekšvārdos (*Fin.* I. 1–10, *Tusc.* II. 26, *Opt. gen.* 13–14).

Pretstatā Lukrēcijam, kurš sūdzas par latīņu valodas nabadzību (*patrii sermonis egestas*, *Lucr.* I. 832), kas neļauj adekvāti izteikt visu grieķu filozofiskās terminoloģijas bagātību, Cicerons cenšas pārliecināt savus tautiešus, ka latīņu valoda ir tikpat bagāta vārdu un izteiksmes iespēju ziņā kā grieķu valoda. Un tulkošana Ciceronam kļūst par līdzekli jaunu terminu radīšanai un latīņu valodas bagātināšanai. Savā ziņā mūsdienās Cicerona tekstu tulkotājam jātiek galā aizvien ar to pašu uzdevumu – jāapgūst autora valodiskās izteiksmes bagātīgums un, tulkojot viņa tekstus, jābagātina sava valoda.

BIBLIOGRĀFIJA (IZLASE)

1. Guite H. Cicero's Attitude to the Greeks, *Greece and Rome*, 9 (2), 1962, pp. 142–159.
2. Jones D. M. Cicero as a Translator, *Bulletin of the Institute of Classical Studies*, 6, 1959, pp. 22–34.
3. Kučinskienė A. *Nec ut interpretes, sed ut orator*: Ciceronas – vertējas, *Literatūra*, 53 (3), 2011, pp. 67–75.
4. Kučinskienė A. Ciceronas apie vertimā. Kā mums atskleidžia žodžių reikšmēs, *Literatūra*, 2012, 54 (3), 2012, pp. 95–111.
5. Kučinskienė A. Hellenes in the Eyes of Cicero, *Hellenic Dimension. Materials of the Riga 3rd International Conference in Hellenic Studies*, B. Aleksejeva, O. Lāms, I. Rūmniece (eds), University of Latvia, 2012, pp. 59–68.
6. Kučinskienė A. (trad.) *PRIEŠ KORUPCIJĄ. Markas Tulijus Ciceronas. Kalbos prieš Gajų Verj*, Vilnius, Societas Classica, 2019.
7. Kytzler B. *Fidus interpretes*: the theory and practice of translation in classical antiquity, *Antichthon*, 23, 1989, pp. 42–50.
8. Leen A. 1991. Cicero and the Rhetoric of Art, *American Journal of Philology*, 112, 1991, pp. 229–245.
9. Powell J. G. W. Cicero's Translations from Greek, *Cicero The Philosopher*, edited and introduced by J. Powell, Oxford University Press, 2002.
10. Puelma M. Cicero als Platon-Übersetzer, *Museum Helveticum*, 37, 1980, pp. 146–147.
11. Rowland R. J. Jr. Cicero and the Greek World, *Transactions and Proceedings of the American Philological Association*, 103, 1972, pp. 451–461.

Ilze Rūmniece

E. Veidenbauma marginālījas Horācija *Carmina* krājumā

Referāta mērķis ir izgaismot dzejnieka (un tolaik Tērbatas studenta) Eduarda Veidenbauma piezīmes dažās Horācija dzejas grāmatas 1881. gada (*Teubner* izdevniecība) lappusēs. Grāmata atrodas LNB krājumos, tajā lappušu brīvajās vietās skatāmi rokrakstā rakstīti latīņu teksti

- kā atsevišķi skaidrojumi Horācija kontekstiem;
- rodams viens tulkojuma teksts (Lukrēcija *De rerum natura* fragments);
- kāds studentu folkloras vides latīņu dzejolis;
- viens teksta fragments sengrieķu valodā.

Tekstu izpētes vidē šādi teksti tiek saukti par marginālījām, kam tipoloģiska radniecība ar jēdzienu “sholijas” – paskaidrojumi, tekstoģiskas piezīmes antīkajos tekstos (latviešu valodas Tēzaura definējums).

Savukārt jēdziens “marginālījas” tiek skaidrots kā piezīme vai norāde, vai apakšvirsraksts uz lappuses malas (no lat. *margo*, *-inis* – ‘mala’). Marginālīju kā īpaša tekstu veida pētīšana ir pasaulē atzīta joma; pašu marginālīju rakstīšana ir bijusi slavenu rakstnieku darbības vide (piemēram, šo žanru izmantojis Edgars Alans Po, Marks Tvens, Īzaks Ņūtons, Voltērs), arī tās pētniecība.

Īpaši antīko tekstu komentējumi lappušu malās ir vērtīgi, pievērsties to uztveres, novērtēšanas, reizēm tulkošanas jautājumiem. Veidenbauma “gadījumā” nākas domāt arī par latīņu (grieķu) valodas funkciju un slavenu antīko tekstu lietojumu viņa studiju laikos (19. gs. beigas).

Tomēr interesantākais noteikti ir hipotētiskas atziņas par paša Veidenbauma pārdomām un attieksmi, ko cer izvirzīt referāta autore.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Egle R. *Eduards Veidenbaums dzīvē un darbos*, izd. O. Jēpe, 1926.
2. Jackson H. J. *Marginalia: Readers writing in Books*, New Haven, Yale University Press, 2001.
3. Jundze A. *Es nemiršu nekad. Eduards Veidenbaums*, Dienas grāmata, 2002.
4. Lasmane S. Eduarda Veidenbauma de/rekonstrukcija latviešu kultūras atmiņā, *Scriptus Manet, Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu žurnāls*, Nr. 5, 2017, 27.–36. lpp.
5. Marshall C. *From Personal to Shared Annotations*, Texas A&M University, 2011.
6. Palmer A. *Reading Lucretius in the Renaissance*, Harvard University Press, 2014.
7. Volkova L. *Eduards Veidenbaums. Problēmas. Risinājumi. Hipotēzes*, Rīga, Liesma, 1979.

Dace Strelēvica-Ošiņa

Scriptio continua kā ambivalences simbols: turpinājums seko[s]

Daļēji balstoties iepriekšējos pētījumos, šis referāts turpina no dažādiem skatpunktiem aplūkot *scriptio continua* – fenomenu, kas vieno dažādus laikmetus un kultūras. Antīkajā senatnē bezatstarpju rakstība bija vispārpieņemta standartprakse, taču tagad tā ir kļuvusi par neparastu iezīmi, ko mēdz lietot īpašos nolūkos – piemēram, kā mākslinieciskās izteiksmes līdzekli prozā vai dzejā. Kas attiecas uz jau bieži apspriesto *scriptio continua* mūsdienu atdzimšanu datortehnoloģiju jomā, ir vērts pievērsties neviennozīmībai/divdomībai (nejaušai vai radoši iecerētai?), ko šī rakstības prakse reizēm rada interneta vietņu nosaukumos un, piemēram, tēmturu/mirkļbirku metakomentāros.

Scriptio continua pati var tikt uztverta kā neviennozīmības un ambivalences simbols. Antīkajos laikos tā bija zināšanu un kultūras atribūts, jo lasītājam tolaik bija jābūt diezgan erudītam, lai spētu pareizi interpretēt tekstu bez atstarpēm starp vārdiem un bez interpunkcijas (kas vēl nebija ieviesta kā vispārpieņemta prakse). Savukārt mūsdienu pasaulē (kur interpunkcijas pareizība ir kļuvusi par vienu no valodas preskriptīvisma stūrakmeņiem), teksts bez atstarpēm un pieturzīmēm drīzāk asociējas ar zināšanu trūkumu; tas var atgādināt “neredīgētu” dabas parādību, nevis kultūras artefaktu. Arī tas, ka bezatstarpju rakstība bieži ir novērojama bērnu pirmajos rakstīšanas mēģinājumos, rosina pārdomas par *scriptio continua* kā instinktīvu, pirmatnēju rakstības formu.

Savā ziņā atstarpju/bezatstarpju rakstības dinamika saistās arī ar mainīgu varas līdzsvaru starp rakstītāju un lasītāju. (Vai teksta uztveres atvieglošana nozīmē palīdzību vai arī aizbildniecisku attieksmi pret lasītāju, bet pretējais – lasītāja apgrūtināšanu vai arī uzticēšanos viņa spējām?)

Scriptio continua kontinuitāte cauri laikmetiem, kultūrām un dažādiem attīstības virzieniem, kā šķiet, nemitīgi atgādina par pašas valodas un saziņas ambivalenci; par to, ka daudz kas nebūt nav tāds, kā izskatās pirmajā acu uzmetienā, bet prasa atkārtotu ieskatu un iedziļināšanos.

Ilze Leite-Apine, Dina Eiduka

Sieviete un karš: Hekabes tēla konstruējums grieķu un romiešu traģēdijā

Lai gan tradicionāli karš tiek saistīts ar vīriešu pasauli un ietekmes sfēru, karš neizbēgami ietekmē un maina arī sieviešu likteņus, pat ja viņas nepiedalās tiešā karadarbībā un arī nespēj to ietekmēt. Sieviešu pieredze karā literatūrā atainota, sākot jau ar Homēra eposu *Īliada*, kas vēstī par Trojas kara notikumiem, un turpinās *Odisejā*, kas stāsta par varoņa Odiseja atgriešanās ceļu no Trojas kara. No Homēra eposiem varam uzzināt, ka Trojas karā uzvar grieķi, savukārt laiks pēc grieķu uzvaras, kad tikko ir krituši Trojas mūri, Homēra eposos nav apdziedāts. Tāpēc atklāts paliek jautājums: kas notiek ar varonīgajiem trojiešiem, vīriešiem un sievietēm, pēc grieķu uzvaras? Šai tēmai turpmākajos gadsimtos plaši pievēršas dažādi autori, apspēlējot Trojas kara dalībnieku likteņus pēc Trojas kara beigām. Senās Grieķijas un Romas literatūrā tam sevišķi plaši pievēršas traģēdiju autori.

Referātā ieskatīsimies Trojas valdnieces Hekabes liktenī pēc Trojas krišanas, pētot, kā Hekabes tēlu konstruē un kādus tematus savās traģēdijās aktualizē divi antīkās senatnes autori – grieķu Eurīpids (5. gs. p. m. ē.) lugās *Trojietes* un *Hekabe* un romiešu autors Seneka (m. ē. 1. gs.) lugā *Trojietes*.

Līdz ar traģēdiju autoriem šajā referātā uzmanību pievērsīsim periodam uzreiz pēc grieķu ilgi gaidītās uzvaras, kad Troja ir tikko kritusi. Līdz ar Trojas sagraušānu grieķu rokās nonāk ne tikai Trojas bagātības, bet arī trojiešu dzīves. Trojas vīrieši tiek nonāvēti, bet sievietes nonāk gūstā un gaida, kādu likteni viņām lems grieķi. Augstzimušās trojietes kļūst par kara gūsteknēm nīstamajiem ienaidniekiem, kas ir nogalinājuši viņu vīrus un dēlus, sagrāvuši viņu pilsētu un iznīcinājuši viņu līdzšinējo dzīvi.

Hekabes liktenis, no valdnieces kļūstot par gūstekni, atspoguļo ne tikai sievietes likteni kara laikā, bet runā arī par tādiem konceptiem kā vara un verdzība, par sievietes tiesībām un beztiesību, par atreibību un noziegumiem un globālāk – par sievietes vietu vīriešu pasaulē.

BIBLIOGRĀFIJA**Antīkie avoti:**

1. Eiripīds. Trojietes, *Trajēdijas*, tulk. Ā. Feldhūns, Rīga, Liesma, 1984, 93.–122. lpp.
2. Euripides. *Hecuba*, ed. and trans. E. P. Coleridge, New York, Random House, 1938.
3. Seneca L. A. Trojietes, *Trajēdijas*, tulk. Ā. Feldhūns, Rīga, Liesma, 1989, 136.–181. lpp.

Teorētiskā literatūra:

1. Daitz S. G. Concepts of Freedom and Slavery in Euripides' *Hecuba*, *Hermes*, 99 (2), 1971, pp. 217–226.
2. Demetriou K. N. (ed.). *Brill's Companion to the Reception of Euripides*, BRILL, 2015.
3. Dodson-Robinson E. (ed.). *Brill's Companion to the Reception of Senecan Tragedy: Scholarly, Theatrical and Literary Receptions*, BRILL, 2016.
4. Dué C. *The captive woman's lament in greek tragedy*, University of Texas Press, 2006.
5. Hardwick L., Gillespie C. *Classics in Post-Colonial Worlds*, Oxford University Press, Incorporated, 2007.
6. Henry E. SENECA'S HECUBA, *Bulletin Supplement (University of London. Institute of Classical Studies)*, 1988, 51, pp. 44–52.
7. Rabinowitz N. S. *Greek Tragedy*, John Wiley & Sons, Incorporated, 2008.
8. Segal C. Violence and the Other: Greek, Female, and Barbarian in Euripides' *Hecuba*, *Transactions of the American Philological Association (1974-)*, 120, 1990, pp. 109–131.
9. *Seneca*. J. G. Fitch (ed.), Oxford University Press, Incorporated, 2008.

Maria Marcinkowska-Rosół, Sven Sellmer

**Prāta metaforiskās dinamikas aspekti
grieķu un sanskrita eposos**

Šajā pētījumā tiek aplūkots savdabīgs “valodu, tekstu un kultūru tikšanās” veids, proti, tiek salīdzināti daži seno grieķu un sanskrita eposu aspekti. Pētījuma uzmanības centrā ir mentālās dzīves prezentācijas eposos abās kultūrās. Pētījumā tiek salīdzinātas episko tēlu mentālās izmaiņas Homēra eposos, Mahābhāratā un Rāmāyaṇā. Šāda pētījuma pirmās daļas rezultāti par negatīvā tipa mentālām izmaiņām tika prezentēti konferencē *Colloquium Balticum XVIII Vilnense* 2021. gada novembrī. Tagad paredzēts prezentēt pētījuma otrās daļas rezultātus, kas koncentrējas uz pozitīvā tipa garīgo izmaiņu aprakstiem abās tekstu grupās. Izmantojot *Konceptuālās metaforu teorijas* ietvaru, tiek apkopoti visi atbilstošie grieķu un sanskrita izteikumi, kas attiecas uz pozitīvām mentālām izmaiņām, šie izteikumi tiek klasificēti, kā arī tiek salīdzināta teksta, kurā izteikumi balstīti, tēlainība. Šāds pētījums, domājams, var padziļināt mūsu zināšanas par Homēra protopsiholoģisko valodu un dot ieguldījumu izpratnē par to, kā cilvēka prāts ticis konceptualizēts un vizualizēts gan grieķu, gan indiešu tekstos ārpus filozofijas jomas.

BIBLIOGRĀFIJA

Primārie avoti (izlase):

1. Goldman R. P. (ed.). *The Rāmāyaṇa of Vālmīki. An Epic of Ancient India. Vol. III: Āraṇyakāṇḍa. Introduction, Annotation and Translation* by S. I. Pollock, Translated by S. I. Pollock, Delhi, Motilal Banarsidass Publishers, 2007.
2. *Homeri Ilias*, T. W. Allen (ed.), 2 vols, Oxford, Clarendon Press, 1931.
3. *Homeri Odyssea*, recogn. P. von der Mühl, 3rd edn, Stuttgart, Teubner, 1984.
4. Mehta J. M. and al. (eds). *The Vālmīki-Rāmāyaṇa: Critically Edited for the First Time*, Baroda, Oriental Institute, 1960–1975.

5. Sukthankar V. S., Shripad K. B., Vaidya P. L. (eds). *The Mahābhārata. For the first time critically edited*, Poona, Bhandarkar Oriental Research Institute, 1933–1966.
6. Van Buitenen J. A. B. (ed.). *The Mahābhārata*, Chicago, University of Chicago Press, 1973.

Sekundārie avoti (izlase):

1. Brockington J. L. *The Sanskrit Epics. Handbook of Oriental Studies, India*, v. 12, Leiden, Boston, Brill, 1998.
2. Cairns D. Mind, Body, and Metaphor in Ancient Greek Concepts of Emotion, *L'Atelier du Centre de recherches historiques*, 2016, Revue Électronique du CRH 16. Pieejams: <https://doi.org/10.4000/acrh.7416>
3. Cairns D. L. Ethics, Ethology, Terminology: Iliadic Anger and the Cross-Cultural Study of Emotion, *Ancient Anger: Perspectives from Homer to Galen*, eds. S. M. Braund and G. W. Most, 11–49, Yale Classical Studies, v. 32, New York, Cambridge University Press, 2003.
4. Cairns D. Ψυχή, Θυμός, and Metaphor in Homer and Plato, *Études Platoniciennes*, Publication annuelle de la Société d'Études Platoniciennes 11, 2014.
5. Caswell C. P. *A Study of Thumos in Early Greek Epic*, Mnemosyne, Bibliotheca Classica Batava 114, Leiden, New York, Brill, 1990.
6. Clarke M. *Flesh and Spirit in the Songs of Homer: A Study of Words and Myths*, Oxford Classical Monographs, Oxford, Clarendon Press, 1999.
7. Ertel U. Metaphors Greeks Lived by: Θυμός und Lakoffs CMT. In: «*Dat ih dir it nu bi huldi gibu*»: *Linguistische, germanistische und indogermanistische Studien Rosemarie Lühr gewidmet*, 89–99, Wiesbaden, Reichert, 2016.
8. Frisk H. *Griechisches etymologisches Wörterbuch*, Indogermanische Bibliothek, 2. Reihe, Wörterbücher [from old catalog], Heidelberg, C. Winter, 1960.
9. García R., José L. Religious Onomastics in Ancient Greece and Italy: Lexique, Phraseology and Indo-European Poetic Language, *Poetic Language and Religion in Greece and Rome*, J. V. García and A. Ruiz (eds), pp. 60–107, Cambridge Scholars Publishing, 2013.
10. Gill C. *Personality in Greek Epic, Tragedy, and Philosophy: The Self in Dialogue*, Oxford, New York, Clarendon Press, 1996.
11. Jahn T. Zum Wortfeld “Seele-Geist” in der Sprache Homers, *Zetemata* 83, München, Beck, 1987.
12. Kövecses Z. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling. Studies in Emotion and Social Interaction*, Cambridge, U. K.,

- New York, Paris, Cambridge University Press, Editions de la Maison des sciences de l'homme, 2000.
13. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*, Chicago, University of Chicago Press, 1980.
 14. Long A. A. *Greek Models of Mind and Self. Revealing Antiquity*, 22, Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 2015.
 15. Marcinkowska-Rosół M., Sellmer S. The Mind as Container. A Study of a Metaphor in Homer and Hesiod with a Parallel Analysis of the Sanskrit Epics, *Mnemosyne*, 75, 2022, pp. 873–897.
 16. Onians R. B. *The Origins of European Thought about the Body: The Mind, the Soul, the World, Time and Fate*, Cambridge, University Press, 1951.
 17. Pelliccia H. *Mind, Body, and Speech in Homer and Pindar*, Hypomnemata, Heft 107, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1995.
 18. Sellmer S. Aspects of Manas in the Mahābhārata, *On the Growth and Composition of the Sanskrit Epics and Purāṇas: Relationship to Kāvya: Social and Economic Context: Proceedings of the Fifth Dubrovnik International Conference on the Sanskrit Epics and Purāṇas*, August 2008, I. Andrijačić and S. Sellmer (eds), Zagreb, Croatian Academy of Sciences and Arts, Ibis grafika, 2016, pp. 449–466.
 19. Sellmer S. The Heart in the Mahābhārata, *Battle, Bards, and Brahmins*, J. Brockington (ed.), First edition, Papers of the 13th World Sanskrit Conference 2. Delhi, Motilal Banarsidass Publishers, 2012, pp. 247–258
 20. Sellmer S. Towards a Semantics of the Mental in the Indian Epics: Comparative and Methodological Remarks, *Parallels and Comparisons. Proceedings of the Fourth Dubrovnik International Conference on the Sanskrit Epics and Puranas*, P. Koskikallio (ed.), Zagreb, Croatian Academy of Sciences and Arts. 2009, pp. 181–191.
 21. Watkins C. *How to Kill a Dragon: Aspects of Indo-European Poetics*, New York, Oxford University Press, 1995.
 22. West M. L. *Indo-European Poetry and Myth*, Oxford, Oxford University Press, 2007.
 23. Zanker A. T. *Metaphor in Homer: Time, Speech, and Thought*, Cambridge, Cambridge University Press, 2019.

Evija Bērziņa**Metaforas psihoemocionālam raksturojumam
Ovidija darbā *Heroides***

Metaforai kā mākslinieciskās izteiksmes līdzeklim uzmanība ir tikusi pievērsta jau antīkajā pasaulē ap 4. gs. p. m. ē. Pirmsākumos to ir pētījis gan grieķu filozofs un rētorikas teorētiķis Aristotelis, gan romieši Marks Tullijs Cicerons un Marks Fābijs Kvintiliāns. Viņi savos darbos ir aprakstījuši, kas ir metafora un kādam mērķim tā izmantojama. Metafora joprojām tiek pētīta arī mūsdienās, un tiek rasti jauni veidi, kā interpretēt metaforas, to veidus un funkcijas. Mūsdienu literatūras teorijā metaforu līdz ar metonīmiju, sinekdohu, salīdzinājumu, paralēlismu, alegoriju un personifikāciju parasti pieskaita tropiem, t. i., vārdiem vai izteicieniem, kas lietoti nevis to tiešajā, bet pārnestajā nozīmē (Kursīte 2002, 420). Šāds uzskats sabalsojas ar antīko teorētiķu izteikumiem par tropiem. Taču būtiski, ka mūsdienās, jo īpaši 20. un 21. gs., metaforas jēdziena interpretācija attīstās ne tikai literatūras teorijā. Ir pētnieki, kuri uzskata, ka metaforas nav tikai stilistisks paņēmieni, bet tās ir arī kognitīvi svarīgas. Protī, metaforas jēdziens tiek izmantots, lai raksturotu vispārējus izzīņas vai pieredzes aspektus.

To plaši darbā *Metaphors We Live By* apraksta divi kognitīvie lingvisti un filozofi Džordžs Leikofs un Marks Džonsons. Pēc Dž. Leikofa un M. Džonsona uzskatiem, mūsu domāšana balstās uz metaforām, un tās caurauž lielāko daļu valodu, visu cilvēku ikdienas dzīvi, domas un rīcību. Dažreiz metaforas veido saistītas sistēmas, kur tās rodas no būtiskām cilvēka dzīves pieredzēm. Metaforas ir daļa no idejas vai daļa no domāšanas veida (Lakoff, Johnson 2003, 3–10). Tās tiek bieži izmantotas ikdienā, to var uzskatīt par dabīgu procesu, kurā cilvēks rada sev un citiem saprotamas asociācijas starp dažādām lietām un notikumiem.

Referātā analizētas metaforas Ovidija darbā *Heroides*, ko veido 15 vēstules elēģiskajā distihā. Šīs fiktīvās vēstules raksta mitoloģisko tēlu sievietes saviem vīriem un mīļākajiem (piemēram, Pēnelope

Odisejam, Faidra – Tēsejam, Mēdeja – Jāsonam). Vēstuļu pamatā ir sieviešu emocionālie pārdzīvojumi un pārmetumi saviem iemīļotajiem par to izturēšanos, kā arī minēti dažādi notikumi, kuri ietekmējuši radušās situācijas. Ovidija dzejas vēstulēs ir apzināts un mērķtiecīgs metaforu lietojums. Tās pilda dažādas funkcijas, kā primāro noteikti minot ekspresīvu personāžu jūtu un domu atspoguļojumu. Darbā tiks apskatīts metaforu kognitīvais izmantojums un tā aspekti saistībā ar personāžu psihoemocionālā stāvokļa raksturojumu.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Jacobson H. *Ovid's Heroides*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 2017.
2. Kursīte J. *Dzejas vārdnīca*, Rīga, Zinātne, 2002.
3. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*, Chicago, London, University of Chicago Press, 2003.
4. Showerman G. (ed. with an English translation), Goold G. P. *Ovid, Heroides and Amores*, Harvard University Press, Cambridge, MA and London, 1986.

Patryk M. Ryczkowski

**Vai ciešanām ir robežas?
Sv. Hieronims un baziliāņu pieeja agrīno jauno laiku
moceklībai un dievbijībai**

Pētījums veltīts agrīnai mūsdienu moceklībai un kopumā – dievbijībai. Īpaši apspriesta pieeja, ko vēl 18. gadsimtā attīstījuši baziliāņi Polijas–Lietuvas Sadraudzībā, balstoties uz bibliiskiem un patristiskiem avotiem.

Galvenā uzmanība pievērsta darbam *Menologium bazyliānskie* divos sējumos, kam autors ir *Ignacy Kulczyński* un kas publicēts (poļu valodā) 1771. gadā; tā ir baziliāņu izcelsmes svēto un svētlaimīgo personu *vitae* kolekcija.

Tomēr otrajā sējumā nav iekļauts (latīņu) priekšvārds, kas daļēji saglabāts šī darba manuskripta versijā: *Paraenesis pio ac religioso lectori* bija paredzēts recipientu morālai pamācīšanai, un tā mērķis bija papildināt pirmā sējuma ievadu (iekļauts poļu izdevumā) par Ordeņa pirmsākumiem.

Lai gan tas galvenokārt uzrunā baziliāņu auditoriju, tam ir universāla vērtība visu kristiešu vidū, jo tas piedāvā tikumus, kas raksturīgi dievbijīgam dzīvesveidam, kam nepieciešami jābūt balstītam *mediocritas* konceptā.

Izšķirošais arguments par šādu klostera dzīves ietvaru, kas balstīts Bībeles citātos, ir aizgūts no Svētā Hieronima rakstiem un tiek attiecināts uz Svēto Basīliju Lielo ar domu, lai tiktu uzsvērtā kontinuitāte starp Ordeņa pirmsākumiem vēlīnos antīkos laikos jeb starp kristietības sākumiem un agrīnajiem jaunajiem laikiem.

Paturot to uzmanības centrā, tiek izteikts apgalvojums, ka baziliāņu pieeja (18. gadsimtā) būtiski atšķīrās no jezuītu attieksmes, kuri, tāpat kā baziliāņi, iezīmēja Sadraudzības konfesionālo ainavu. Viņi lielu vērtību piešķīra dievbijībai, kam nav robežu, apsverot arī to, ka persona spēj būt gatava upurēt savu dzīvību. Šāda nevaldāma dedzība,

kas kļuva par viņu atšķirīgo iezīmi, tika plaši pētīta un cita starpā cildināta piemiņai veltītājā darbā *Imago primi saeculi Societatis Jesu*. Šajā kontekstā, tā kā *Paraenesis* netika iekļauts drukātajā *Menologium* versijā, galu galā jāmeklē atbilde uz jautājumu: vai baziliāņu ciešanām un dievbijībai patiešām bija robežas?

Agnese Upīte**Burvestību valoda: antīkā kultūra pret mūsdienu
popkultūru**

Sākot ar antīko literatūru, raganas tikušas attēlotas kā Svešais, viņu spējas saistot ar viņu barbarisko izcelsmi un nepiederēšanu “normālai” sabiedrībai. Neizbēgami viņu lietotā valoda ir saistāma ar izcelsmi, pat ja tā netiek attēlota kā cita valoda tekstā. Šajā laika posmā redzams, ka spējas nāk no pašas raganas un vārdi ir nepieciešamības un nodoma izteikšanas līdzeklis, lai sasniegtu vēlamu mērķi. Kopš viduslaikiem saikne starp burvestības nodomu un valodu tā izteikšanai ir kļuvusi vājāka. Lai gan latīņu valoda lielākoties tika uzskatīta par svēto valodu, ko izmanto baznīcā, tās lietojums rituālos ārpus baznīcas tika uzskatīts par ļaunuma zīmi. Kopš tā laika latīņu valoda Rietumu kultūras tradīcijā kļuvusi pazīstama kā burvestību valoda, un šī tradīcija attiecināma arī uz mūsdienu popkultūru. Tomēr rodas jautājums: vai svešvalodā izteikti vārdi, ierakstīti senās burvestību grāmatās, var būt tikpat efektīvi kā tie, kas nākuši no paša teicēja.

Šajā gadījumā latīņu valoda vairs netiek uzlūkota kā valoda, bet kā mistiski vārdi, kam piemīt burvju spēks. Tādējādi televīzijas seriālos, kuros nepieciešams attēlot raganas kā Svešo, latīņu valoda – valoda, ko lielākā daļa publikas nesaprot, – tiek izmantota kā mistisku spēju norāde, kamēr seriāli, kas koncentrējas uz raganu sadzīvi, izvēlas burvestībām raganu dzimto (un seriālā izmantoto) valodu.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Apulējs. *Zelta ēzelis jeb pārvērtības vienpadsmit grāmatās*, Ģiezens, A. (tulk.), Rīga, Latvijas Valsts izdevniecība, 1959.
2. Breslaw E. *Witches in the Atlantic World: An Historical Reader and Primary Sourcebook*, New York, NYU Press, 2000.
3. *Charmed*. Burge, C. M. (creator), Paramount Network Television et al., 1998–2006.

4. *Chilling Adventures of Sabrina*. Aguirre-Sacasa, R. (creator), Archie Comics Publications, Warner Bros, Television, 2018–2020.
5. Ellis Bi. *Lucifer Ascending: The Occult in Folklore and Popular Culture*, University Press of Kentucky, 2004.
6. Gosden C. *The History of Magic: From Alchemy to Witchcraft, from the Ice Age to the Present*, London, Penguin Books, 2021.
7. Homērs. Odiseja, Ģiezens, A. (tulk.), Rīga, Liesma, 1967.
8. Johnson M. Witches in Time and Space: ‘Satire’ 1.8, ‘Epode’ 5 and Landscapes of Fear, *Hermathena*, 192, 2012, pp. 5–44.
9. Kocój E. European Representations of Others: Reflecting on the ‘Us and Them. An Intricate History of Otherness’ Exhibition and Book, *Anthropos*, 108 (1), 2013, pp. 273–277.
10. McClure L. Clytemnestra’s Binding Spell (Ag. 958–974), *The Classical Journal*, 92(2), 1996, pp. 123–140.
11. Ovid. *Metamorphoses*, McCarter S. (transl., ed.), New York, Penguin Publishing Group, 2022.
12. Pillinger E. «And the Gods Dread to Hear Another Poem»: The Repetitive Poetics of Witchcraft from Virgil to Lucan, *Materiali e Discussioni per l’analisi Dei Testi Classici*, 68, 2012, pp. 39–79.
13. *Riverdale*. Aguirre-Sacasa R. (creator), season 6. CBS Studios et al., 2021–2022.
14. Segal C. Black and White Magic in Ovid’s ‘Metamorphoses’: Passion, Love, and Art, *Arion: A Journal of Humanities and the Classics*, 9 (3), 2002, pp. 1–34.
15. *The Vampire Diaries*. Plec J., Williamson K. (creators), CBS Television Studios et al., 2009–2017.
16. Van Zyl Smit B. Medea the Feminist, *Acta Classica*, 45, 2002, pp. 101–122.
17. *Wednesday*. Gough A., Millar M. (creators), Millar Gough Ink., Netflix, et al., 2022.
18. Wright D. E. Do Words Have Inherent Meaning? *ETC: A Review of General Semantics*, 65 (2), 2008, pp. 177–190.

Irine Darchia

Antīkās pasaules uztvere Vudija Allena filmās un prozā

Vudijs Allens ir izcila personība – komiķis, rakstnieks, scenārists, dramaturgs, aktieris, mūziķis un režisors, ar kura vārdu saistās neskaitāmas literatūras un kinematogrāfijas balvas, 24 Oskara nominācijas un 4 uzvaras, skandaloza personīgā dzīve un vairākas tiesas prāvas.

Zināms, ka Vudija Allena – kā viena no intelektuālākajiem māksliniekiem – māksliniecisko redzējumu ietekmējuši vairāki faktori, tostarp viņa izcelsme (gan etniskā, gan reliģiskā), 20. gadsimta kino (īpaši Federiko Fellīni un Ingmārs Bergmans), klasiķu literatūra (īpaši Viljams Šekspīrs, Teodors Dreizers un Teodors Dostojevskis), Zigmunds Freids un psihoanalīze kopumā, un, visbeidzot, antīkā mitoloģija, drāma un filozofija. Pētījumā prezentēta un analizēta antīkās pasaules uztvere, klasisko tradīciju recepcija Vudija Allena filmās un prozā.

Vudijs Allens ir režisējis vairāk nekā 50 filmu, taču tikai dažas no tām ir tieši saistītas ar antīko pasauli, proti: *Noziegumi un pārkāpumi* (1989), *Varenā Afrodīte, Melinda un Melinda, Uzvaras punkts* (2005), *Kasandras sapnis* (2007). Šīs filmas ir klasiskās tradīcijas mūsdienīgas interpretācijas – stāsti par Oidipu, Narcisu un Orestu, antīkās pasaules grotesku uztveri (tās pārspīlējums, traģiskā un komiskā kombinācija), kas pasniegtas caur Vudija Allena māksliniecisķā redzējuma un satīras prizmu.

Klasiskā tradīcija ir sastopama arī Vudija Allena prozas krājuma *Mana atvainošānās*, kurā apkopoti 60. un 70. gados dažādos periodiskajos izdevumos publicētie darbi (piemēram, *The New Yorker*, *Evergreen Review*, *The Kenyon Review*, *The New Republic*, *Panorama*, *Chicago Daily News*, *PlayBoy*, *Side Effects*, *Getting Even*, *Without Feathers*, *The New York Times* u. c.). Vairākas šī krājuma noveles attiecas uz klasisko mitoloģiju, drāmu un filozofiju sižeta, varoņu un pat to runas ziņā.

Pētījumā precizētas, klasificētas un analizētas Vudija Allena kinematogrāfisko un literāro darbu antīkās pasaules uztveres galvenās iezīmes, līdzības un atšķirības no starpdisciplināras perspektīvas antīkās senatnes recepcijas studiju kontekstā mūsdienās.

BIBLIOGRĀFIJA

1. Barbera P. G. Woody Allen and the Spirit of the Greek Tragedy: from *Crimes and Misdemeanors* to *Match Point*, *Barcelona English Language and Literature Studies*, 17, Barcelona, 2008, pp. 1–18. Pieejams: <https://www.raco.cat/index.php/Bells/article/view/141344/192779> (skatīts 12.12.2018.).
2. Darchia I. Some Artistic Peculiarities of Bost's "Medea", *Proceedings of the International Conference: "The Argonautica and World Culture", "Phasis, Greek and Roman Studies"*, 10 (II), Publishing Program "Logos", Tbilisi, 2007.
3. Hardwick L. Stray Ch. (eds). *A Companion to Classical Receptions*, Blackwell Publishing, Massachusetts, 2008.
4. Höfle V. *Woody Allen. An Essay on the Nature of the Comical*, University of Notre Dame Press, 2007.
5. Savenkova O. *Reception of Classical Mythology in Woody Allen's Dramas: Crimes and Misdemeanors, Match Point, and Cassandra's Dream*, Master Thesis, University of Utah, USA, 2013, 96 pages. Pieejams: <http://cdmbuntu.lib.utah.edu/utis/getfile/collection/etd3/id/2286/filename/2297.pdf> (skatīts 12.12.2018.).

xv 4281

1963. g. 20. maijā
H. Giesens piedāvā tulkojumus.

Elektra

Personai

Sofokles

Elektra

No grieķu valodas tulkojais

Augusts Giesens

ElektraPersonasAigist, Mikēnu valdnieksKlitaimnētra, viņa sievaElektraOrestisKrisatēnida

} tas bērni nopirmās kaulības ar Agamēnonu

Pilads, Krisas valdnieka dēls, Oresta draugsTaltibijs, Agamēnona vergs, Oresta audzinātājsKoris, 15 Mikēnu jaunavas, Elektras draudzene

Klitaimnēstras pavadone, Oresta kuchi

Skatuve

Atraidu pils pagalmu Mikēnās. Pils priekšā trejas durvis, vidējās lielākas un divviru. Pa labi Apollona, pa kreisi Arktēnidas tēls un altāris.

Prologs

Agrs rīts. Palātāju tērpā uzvāc vecais Taltibijs, pēc tam Orestis un Pilads.

Taltibijs

Tavs tēvs ir stratēgs tas, kas kādreiz ahajus

pret Troju cīņās vadīja. Nu beidzot tu

it visu redzēsi, ko sirds tā vēlējas.

Šeit Arga senatnīgā, karsti ilgotā,

5 Tur birzs, kur dundurs Inahidu vajāja;

Šis kaukums, Orest, veltīts dievam Lixietim, 2)

- Kas vilkus nonāvē. Bet tas, pa ~~krāsi~~ ^{krāsi} tev
 Ir Keras tempļis slavenais. Tad pasnāties,
 Lūk, tavā priekšā zelta pilnās Mīkēnas
 10 Un Pelopidū'nams, kur asins ~~daudz~~ ^{daudz} plūdeja
 Un sējma ~~tos~~ ^{tevs}. Pēc teva nāves te
 No tavas māsas rokām tevi saņēmu
 Un glābdams aizņesu un uzaudzināju
 Par varoni, kas teva asins atriebte.
- 15 ~~Ēd~~ ^{Ēd} Orest, arī Pilad, mūsu mīļais draugs,
 Jūs ātri apsveriet, kā vajag rīkoties!
 Jau spožā saules rīpa pūtnis modina,
 Jau skaļi atskan viņu beztūpīgā balsi,
 Un debes jumā visas zvaigznes dzīsušas.
- 20 Pirms kāds no vīriem nes no nama iznācis,
 Jums vajag apspriesties. Mēs tagad esam tur,
 Kur nedrīkst kavēties, laiks ātri rīkoties!
- Orest
 (jāsmitīgi)
- No vergiem mīļākain! Nav šaubu man par to —
 Tā droša uzticības zeme ir pret mani.
- 25 Kā dižciltīgas sugas zirgs, kaut arī vecs,
 Kas briesmu brīdī savu drosmi nezaudē,
 Bet ausis stāvu slēp, tāds arī esi tu —
 Mūs esī sīkabiņi, pats pirmais seno lēdz.
 Es tāpēc savus nodomus tev atklāju.
- 30 Tu uzmanīgi manus vārdus uzslausi,
 Tos izlabo, ja redzi kādu šūķumu.
 Kad es pēc Delfu orākula atnācu
 Un centos izģināt, kā atriebt varētu
 Par teva nāvi tiem, kas viņu gāzusi, —
- 35 Fohls atbildēja to, ko tu daļ dzirdēsi:

Pieejams / Available:

LU Akadēmiskās bibliotēkas Mišņa bibliotēkā / Mišņš Library of the Academic Library of the University of Latvia

Sofokla “Elektra”. No sengrieķu valodas tulkojis A. Ģiezens. A. Ģiezena pēdējais darbs (1963) / “Elektra” by Sophocles. Translated from ancient Greek by A. Ģiezens. The last work of A. Ģiezens (1963).

PROGRAMME

The conference is held in the Library
of the University of Latvia
(Kalpaka bulvāris 4, Rīga, Latvia)

Thursday, April 27

11.30–12.00 Registration

12.00–12.45 **Opening of the conference**

Dean of the Faculty of Humanities
of the University of Latvia, Prof. Indra Karapetjana
Head of the Centre for Hellenic Studies of the Faculty of
Humanities of the University of Latvia, Prof. Ilze Rūmniece
Ambassador of Greece to the Republic of Latvia,
His Excellency Mr. Efthymios Efthymiades

Gita Bērziņa, Ilona Gorņeva (University of Latvia, Latvia)
Secundus post Herculem labor: Augusts Ģiezens and
His Heritage

12.45–14.00 **Session 1, chair Ilze Rūmniece**

Renāte Berga (University of Latvia, Latvia)
Intercultural Aspect of the Educational Environment at
the 17th Century Riga Academic Gymnasium
Anni Polding (University of Tartu, Estonia)
The Topics of Rhetorical Exercises in Tartu
Pedagogical-Philological Seminary
Janika Päll (University of Tartu, Estonia)
Teaching Poetics and (Ancient) Literature as One of the Arts –
Karl Morgenstern's Lectures at the University of Tartu

14.00–14.30 Coffee/tea break

14.30–15.45 Session 2, chair Brigita Cīrule

Arnoldas Kazimierėnas (Vilnius University, Lithuania)

Epistulae ad pontum: The Life of Lithuanian Classicists in the Correspondence Between Leonas Valkūnas and Antanas Dambrauskas

Monika Miazek-Męczyńska (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)

The Ovidian *traditio*, *imitatio* and *aemulatio* in the Heroic Epistles of Mark Alexander Boyd (1562–1601)

Brigita Cīrule, Ilona Gorņeva (University of Latvia, Latvia)

Didactic Poetry of Lucretius Carus (1st Cent. B.C.) and Basilius Plinius (16th Cent. A.D.): Reflections on Some Touchpoints

17.00 CONGRESSUS SODALIUM

The Library of the University of Latvia,
Kalpaka bulvāris 4, Riga

Friday, April 28

10.00–11.15 Session 3, chair Audronė Kučinskienė

Kiwako Ogata (Okinawa Prefectural University of Arts, Japan)

The Influence of Mythical Figures on the Double-Tailed Siren in the Middle Ages

Elena Santilli (Fondazione Fedrigoni Fabriano, Italy)

The Sibyl: Antiquity and Continuity

Dina Eiduka (University of Latvia, Latvia)

The Odyssey of Dz. Sodums in N. Ikstena`s Novel “Vīrs zilajā lietusmētelītī” (“The Man in a Blue Raincoat”)

11.15–11.30 Coffee/tea break

11.30–12.45 Session 4, chair Irine Darchia

Audronė Kučinskienė (Vilnius University, Lithuania)

exprimerem quaedam verba imitando: Cicero`s Usage of

Greek Terms and Their Latin Equivalents

Ilze Rūmniece (University of Latvia, Latvia)

E. Veidenbaums` Marginalia in Horace`s “Carmina”

Dace Strelēvica-Ošiņa (independent researcher, Latvia)

Scriptio continua as a Symbol of Ambivalence:

[To Be] Continued

12.45–14.00 Lunch break

14.00–15.15 **Session 5, chair Janika Päll**

Ilze Leite-Apine, Dina Eiduka (University of Latvia, Latvia)

Woman and War: The Construction of the Character of
Hecuba in Greek and Roman Tragedy

Maria Marcinkowska-Rosół, Sven Sellmer

(Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)

Aspects of the Metaphorical Dynamics of the Mind
in the Greek and Sanskrit Epics

Evija Bērziņa (University of Latvia, Latvia)

Metaphors for Psycho-Emotional Characterization in Ovid`s
Heroides

15.15–15.30 Coffee/tea break

15.30–16.45 **Session 6, chair Gita Bērziņa**

**Patryk M. Ryczkowski (Leopold-Franzens-Universität
Innsbruck, Austria)**

Is There a Limit to Suffering? St. Jerome and the Basilian
Approach to Early Modern Martyrdom and Devotion

Agnese Upīte (University of Latvia, Latvia)

Language of Witchcraft: Ancient Culture vs Modern
Pop Culture

**Irine Darchia (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University,
Georgia)**

Perception of Antiquity in Woody Allen`s Movies and Prose

16.45 Conclusion of the Conference

PARTICIPANTS OF THE CONFERENCE

Gita Bērziņa, Ilona Gorņeva , <i>University of Latvia, Latvia</i> <i>Secundus post Herculem labor: Augusts Ģiezens and His Heritage</i>	61
Renāte Berga , <i>University of Latvia, Latvia</i> Intercultural Aspect of the Educational Environment at the 17 th Century Riga Academic Gymnasium	64
Anni Polding , <i>University of Tartu, Estonia</i> The Topics of Rhetorical Exercises in Tartu Pedagogical-Philological Seminary	67
Janika Päll , <i>University of Tartu, Estonia</i> Teaching Poetics and (Ancient) Literature as One of the Arts – Karl Morgenstern`s Lectures at the University of Tartu	69
Arnoldas Kazimierėnas , <i>Vilnius University, Lithuania</i> Epistulae ad pontum: The Life of Lithuanian Classicists in the Correspondence between Leonas Valkūnas and Antanas Dambrauskas	70
Monika Miazek-Męczyńska , Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland The Ovidian <i>tradio</i> , <i>imitatio</i> and <i>aemulatio</i> in the Heroic Epistles of Mark Alexander Boyd (1562–1601)	71
Brigita Cīrule, Ilona Gorņeva , <i>University of Latvia, Latvia</i> Didactic Poetry of Lucretius Carus (1 st Cent. B.C.) and Basilius Plinius (16 th Cent. A.D.): Reflections on Some Touchpoints	73

Kiwako Ogata , <i>Okinawa Prefectural University of Arts, Japan</i> The Influence of Mythical Figures on the Double-Tailed Siren in the Middle Ages	75
Elena Santilli , <i>Fondazione Fedrigoni Fabriano, Italy</i> The Sibyl: Antiquity and Continuity.	77
Dina Eiduka , <i>University of Latvia, Latvia</i> The Odyssey of Dz. Sodums in N. Ikstena`s Novel “Vīrs zilajā lietusmētelīti” (“The Man in a Blue Raincoat”)	79
Audronė Kučinskienė , <i>Vilnius University, Lithuania</i> <i>exprimerem quaedam verba imitando: Cicero`s Usage</i> of Greek Terms and Their Latin Equivalents	81
Ilze Rūmniece , <i>University of Latvia, Latvia</i> E. Veidenbaums` Marginalia in Horace`s “Carmina”	83
Dace Strelēvica-Ošiņa , independent researcher, Latvia <i>Scriptio continua</i> as a Symbol of Ambivalence: [To Be] Continued	85
Ilze Leite-Apine, Dina Eiduka , <i>University of Latvia, Latvia</i> Woman and War: The Construction of the Character of Hecuba in Greek and Roman Tragedy	87
Maria Marcinkowska-Rosół, Sven Sellmer , <i>Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland</i> Aspects of the Metaphorical Dynamics of the Mind in the Greek and Sanskrit Epics	89
Evija Bērziņa , <i>University of Latvia, Latvia</i> Metaphors for Psycho-Emotional Characterization in Ovid`s <i>Heroides</i>	92

Patryk M. Ryczkowski , <i>Leopold-Franzens-Universität Innsbruck, Austria</i> Is There a Limit to Suffering? St. Jerome and the Basilian Approach to Early Modern Martyrdom and Devotion	94
Agnese Upīte , <i>University of Latvia, Latvia</i> Language of Witchcraft: Ancient Culture vs Modern Pop Culture	96
Irine Darchia , <i>Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia</i> Perception of Antiquity in Woody Allen`s Movies and Prose.	98

SUMMARIES OF PAPERS

Gīta Bērzīņa, Ilona Gorņeva

***Secundus post Herculem labor:* Augusts Ģiezens and His Heritage**

Augusts Ģiezens (15.12.1888–23.01.1964) was a linguist and pedagogue, specialist in classical languages and translator of ancient literature texts.

He was born on December 15, 1888 in Jaunpiebalga. He is known to have studied at Jaunpiebalga and Vecpiebalga schools, then at the Baltic teachers' seminary in Kuldīga (1905–1910). Like a great part of the emerging Latvian intelligent people of the period, he went to get his higher education at the Tartu University (1916–1918), but after the German invasion, he continued his studies at the University of Petrograd (1919).

After the war, A. Ģiezens returned to Latvia and in 1920 completed his studies at the still very new (but already attracting outstanding personalities) University of Latvia, later finishing his education at the University of Berlin (1925–1926).

Just after his studies at the Baltic Teachers' Seminary, A. Ģiezens started working as a teacher and continued to do this work throughout his life.

In addition, he wrote several Latvian and Latin grammar textbooks for language learning (e.g., *Practical Latvian grammar. Basic course* (Riga, 1922, reworked, more than 11 editions), *Latin grammar. Systematic course* (Riga, 1923, 6 editions until 1939), *Guide in the Latin Language* (Riga, 1921), *Latvian grammar. Systematic course*

for secondary schools (Riga, 1925–1926), and he compiled selections of ancient texts and a Latin Reading-Book for school needs.

However, his life's major contribution, the work he loved most was the translation of ancient texts. He translated the outstanding masterpieces of ancient literature both from ancient Greek and Latin, making texts of various genres available to Latvian readers in their native language – namely, Homer's epic poems *Iliad* and *Odyssey*, also Hesiod's *Theogony* and *Works and Days*, Aristotle's literary theoretical work *Poetics*, many ancient Greek tragedies and Aristophanes' comedies, and the literary contribution left by Roman authors – Virgil's epic *Aeneid*, poetry texts of such authors as Catullus, Horace, Ovid, as well as the literary works of Apuleius – the novel *The Golden Ass* and *Cupid and Psyche*.

A number of translations were published during A. Ģiezens' lifetime, but some – such as the aforementioned works of Hesiod, several ancient Greek tragedies, Virgil's *Aeneid* – were published only after his death. Furthermore, part of the translations remained in handwritten or typewritten form¹, still waiting for their editor and the moment to meet Latvian readers. Among these these ancient literature works are Virgil's *Bucolics* and *Georgics*, Aristophanes' *Wasps*, also the last translation of A. Ģiezens – Sophocles' *Electra*.

A. Ģiezens' translations are of a priceless importance in the development of the translation tradition of ancient literary texts in Latvia, especially if we think about the translations with ancient poetic meters preserved. It can be admitted that A. Ģiezens' heritage enriched the Latvian language and culture in general, he created a fertile ground for further life and transmission of ancient culture, literature and various ideas and values in later circles of time and in most diverse discourses.

In addition, A. Ģiezens' translations, monumental as they are, in a sense significantly reflect also the development of Latvian literary and linguistic culture / thought and life in the turbulent changes and

¹ Extant in the Misiņš Library of the Academic Library of the University of Latvia.

ideological influences of the 20th century (evidenced, *inter alia*, in the rendering of Greek and Latin proper names into Latvian).

Already in 1938, A. Ģiezens was awarded the Order of Three Stars (class V) for his merits in culture.

May the present anniversary year present us with an opportunity to remember and realize anew the valuable contribution of A. Ģiezens!

Renāte Berga

Intercultural Aspect of the Educational Environment at the 17th Century Riga Academic Gymnasium

Individuals from near and far territories – modern Estonia, Scandinavia, Germany, Poland, Prussia, the Netherlands and others – constituted the ethnic composition of Livonia. The active intercultural relations are also evidenced by the educational environment of Riga. Riga Academic Gymnasium (1631–1710) was attended not only by residents of the city, but also by young men from Kurzeme, Zemgale, Estonia, Prussia and the territory of modern Germany. These students' works written in Latin – academic dissertations, especially their paratexts – are an important primary source that reveals information about students' place of origin, connection with their hometown, its officials and supporters of the young man. Some of the students later became professors of the Riga Academic Gymnasium, for example Johann Brever. Also, the life paths of several educated persons from Europe have brought them to Riga, where they started working as gymnasium professors, among whom David Caspari, a philosophy professor born and educated in Königsberg, and Johann Paul Meller, a mathematics and law professor who came from Erfurt, must be mentioned. The development of the field of natural sciences was started in Riga by professor Meller, as under his leadership, for the first time in Riga, the heliocentric worldview in astronomy was openly justified, and a description of the observation of a lunar eclipse was made, which is considered the first known observation of a lunar eclipse in the territory of modern Latvia.

The matriculation registers of European universities likewise show that the students of the Riga Academic Gymnasium, many of whom received scholarships from the Riga City Council, continued their studies and obtained higher education both in geographically close Tartu and in more distant protestant universities – Rostock,

Wittenberg, Leipzig, Leiden and others. Returning to Livonia after studies and *peregrinationes academicae*, they worked, e.g., as pastors, writers, Riga City Council officials, thus contributing to the entry of new experience, knowledge and ideas into Riga's educational and cultural space.

BIBLIOGRAPHY

1. Apīnis A., Rabinovičs, I. Disertācija „Par dienu garumu” Rīgas Akadēmiskajā ģimnāzijā 17. gadsimta beigās, *Zvaigžņotā Debess*, 1959. gada pavasaris, 42.–50. lpp.
2. Berkholtz C. A. M. *Hermann Samson, Rigascher Oberpastor, Superintendent von Livland etc.: eine kirchenhistorische Skizze aus der ersten Hälfte des siebzehnten Jahrhunderts*, Riga, Edmund Götschel, 1856.
3. Brever J. *Orationum, in Rigensi Athenaeo habitarum, Pars I et II*, Francofurti ad Moenum, Sumptibus Petri Hauboldii, anno M. DC. LV. [1655].
4. German G. *Kratkaja letopis' Rizhskoj Gorodskoj gimnazii: so vremeni eja zarozhdenija do nashih dnei*, 1211 – 1911, Riga, 1911.
5. Hollander B. *Geschichte der Domschule, des späteren Stadtgymnasiums zu Riga*, Hannover – Döhren, Verlag Harro v. Hirschheydt, 1980.
6. Hörstedt A. *Latin Dissertations and Disputations in the Early Modern Swedish Gymnasium: A Study of a Latin School Tradition C. 1620-c 1820*, Ph.D. Dissertation, Göteborgs universitet, Göteborg, 2018.
7. Klētnieks J. Rīgas Akadēmiskās ģimnāzijas loma astronomisko uzskatu veidošanā 17. gadsimtā, *Zvaigžņotā Debess*, 1982. gada pavasaris, 55.–62. lpp.
8. Klētnieks J., Paparinska V. Pirmais zināmais Mēness aptumsuma novērojums Rīgā 17. gs. beigās, *Zvaigžņotā Debess*, 1981/1982. gada ziema, 58.–63. lpp.
9. *Latvijas citvalodu seniespiedumu kopkatalogs*, 1588–1830. Sērija A = Union catalogue of foreign language ancient prints in Latvia, 1588–1830. Series A, Sast. S. Šiško, Rīga, Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2013.
10. Marti H., Seidel R., Friedenthal M. (eds). *Early Modern Disputations and Dissertations in an Interdisciplinary and European Context*, Leiden, Boston, Brill, 2020.
11. Phragmenius J. J., Grapius Z. *Riga literata*, Rostochii, Richelius, 1699.
12. Recke J. F. von, Napiersky K. E. *Allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-Lexicon der Provinzen Livland, Esthland und Kurland*, Bd.1–4. Mitau, J. F. Steffenhagen und Sohn, 1827–1832.

13. Schweder G. *Die alte Domschule, das gegenwärtige Stadt–Gymnasium zu Riga*, Riga, [s.n.], 1885.
14. Schweder G. *Die alte Domschule und das daraus hervorgegangene Stadt–Gymnasium zu Riga*, Riga, Moskau, J. Deubner, 1910.
15. Stradiņš J. *Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā*, Rīga, Latvijas vēstures institūta apgāds, 2009.
16. Tering A. *Album Academicum der Universität Dorpat (Tartu) 1632–1710*, Tallinn, Valgus, 1984.
17. Tering A., Beyer, J. *Lexikon der Studenten aus Estland, Livland und Kurland an europäischen Universitäten, 1561–1800*, Köln, Böhlau Verlag, 2018.
18. Tiersch K. *Deutsches Bildungswesen im Riga des 17. Jahrhunderts*, München, B. Heller, 1932.

Anni Polding

**The Topics of Rhetorical Exercises in
Tartu Pedagogical-Philological Seminary**

In 1802, Johann Karl Simon Morgenstern came to Tartu Imperial University to become the professor of rhetoric, classical philology, aesthetics, and history of art and literature. In his own *alma mater* – Halle University – Morgenstern had been a student of Friedrich August Wolf and attended his *Seminarum Philologicum*. Wolf’s impact on Morgenstern was so great that he had a dream of opening a similar seminar in Tartu as well. The dream came true a little less than 20 years after his arrival to Tartu, and his efforts lead to opening of the Pedagogical-Philological Seminary to train teachers in Tartu. Anne Lill (1989) has written that in the seminar a variety of topics were covered, student papers were mostly written on ancient authors like Cicero, Sophocles, Theocritus, Horace, etc., also on ancient culture, politics, and religion.

In my paper, I am going to focus on the corpus of student papers from the Pedagogical-philological seminary, preserved in the manuscript collection of Tartu University Library and including 114 papers by 47 students. The aim of my paper is to study how much certain topics were covered and what could have influenced the students to write on these topics. In addition, the nature of the seminar is also still unclear, and I intend to shed some light on the practices of the seminary works and thus the process of the teacher training at the beginning of the 19th century.

BIBLIOGRAPHY

1. Fu’lleborn G. G. *Rhetorik Ein LEITF. Beym Unterrichte in Oberen Klassen*, Breslau, Barth, Hamberger, 1802.

2. Lanza D., Ugolini G. *History of Classical Philology: From Bentley to the 20th century*, Berlin, Boston, De Gruyter, 2022. <https://doi.org/10.1515/9783110730388>
3. Leppik L. Karl Morgenstern and teacher training at the General Teachers' Institute of the University of Tartu, *Qui vult, potest. Karl Morgenstern 250*, Anderson J., Päll J., Teemus M., Volt I. (eds), Tartu, Tartu Ülikooli kirjastus, 2020, pp. 185–204.
4. Lill A. Filoloogiaseminar Tartus 1821–1835 = Philology Seminar in Tartu 1821–1835, *Akadeemia* 1, 5, 1989, pp. 1051–1078.
5. Päll J. Karl Morgenstern – a torchbearer of the Halle school of classical philology in Tartu, *Qui vult, potest. Karl Morgenstern 250*, Anderson J., Päll J., Teemus M., Volt I. (eds), Tartu, Tartu Ülikooli kirjastus, 2020, pp. 37–58.
6. Polding A. A Comparative Analysis of Karl Morgenstern's Inauguration Speech and the Pedagogical-Philological Seminar's Students' Exercises, 2022.
7. Süß W. Karl Morgenstern (1770–1852), eloquentiae, I–II. Gr. et. Lat., anti-guitatum, aesthetices et historiae litterarum atque artis p. p. o. simulque bibliothecae academicae praefectus: ein kulturhistorischer Versuch, *Acta et commentationes Universitatis Tartuensis/Dorpatensis*, Bd. 16, 2; 19, 2. Tartu, 1928–29, pp. 7, 154–164, 195, 255.
8. TÜR Fond 15. *Seminararbeiten der Studierenden des Pädagogisch-Philologischen Seminars.*

Janika Päll

**Teaching Poetics and (Ancient) Literature as One
of the Arts – Karl Morgenstern`s Lectures
at the University of Tartu**

The paper discusses teaching poetics and the history of (ancient) literature during the first 30 years of the 19th century Tartu University. After comparing the main trends in teaching poetics from the antiquity to humanist period, the attention will turn to the most crucial changes in teaching poetics, brought along by the Enlightenment era. The focus will be on the lecture programs and course drafts of Tartu University's first professor of classical philology, Karl Morgenstern, especially on his courses on Quintilian and Horace's *Art of Poetry*, but also his course of aesthetics, where poetics was discussed in the first place among the applied arts.

BIBLIOGRAPHY

1. Anderson J., Päll J., Teemus M., Volt I. (eds). *Qui vult, potest. Karl Morgenstern 250*, Tartu, 2020.

Arnoldas Kazimierėnas

Epistulae ad pontum: The Life of Lithuanian Classicists in the Letters of Leonas Valkūnas to Antanas Dambrauskas

In Maironis Lithuanian Literature Museum, we can find more than 30 letters from Leonas Valkūnas, a famous Lithuanian classicist, to his friend translator Antanas Dambrauskas.

The situation of these two people in Soviet Lithuania was quite different. While Leonas Valkūnas was one of the most important scholars in the centre of Classical studies at Vilnius University, his friend Antanas Dambrauskas was repressed by the Soviet regime. At the end of WWII, he was arrested, sentenced to 10 years, and sent to the gulag deep in Siberia.

But when he returned to Lithuania, he was not allowed to settle in the main cities of Lithuania and found his permanent place of residence in Druskininkai, one of the resort cities of Lithuania. Despite this “second exile”, he found his meaning of life in translations of ancient texts into the Lithuanian language. By doing this Antanas Dambrauskas remained in the focus of Lithuanian classicists, and the main connection was through the letters.

With the help of Leonas Valkūnas, the translations of Antanas Dambrauskas were printed and became available to readers. In these letters of Leonas Valkūnas, we can observe the life of Lithuanian classicists in Vilnius University, translation publishing processes of classical texts, and much more. Their correspondence continued between 1965 and 1987.

The primary sources for this presentation consist of archival documents.

Monika Miazek-Męczyńska

**The Ovidian *traditio*, *imitatio* and *aemulatio*
in the Heroic Epistles of
Mark Alexander Boyd (1562–1601)**

Over the centuries that have passed since Publius Ovidius Naso wrote his “Heroides”, many poets have undertaken a literary dialogue with this unique collection of elegies. They imitated the form, content and style of Ovid’s poetry, performed travesties, wrote back to the mythological senders of letters, expanded the mythological perspective of the original elegies by introducing historical, religious or symbolic figures, etc. The work of Mark Alexander Boyd (1562–1601), a Scottish poet who lived and worked for a long time in France, is an excellent example of the various use of the Ovidian poetry as a source of inspiration. In my paper I would like to present two poetry collections by Boyd: “Epistolae Quindecim, quibus totidem Ovidii respondet” (Bordeaux 1590) and “Epistolae Heroïdes, et Hymni” (Antwerp 1592). The first of them contains fifteen answers to the so-called Ovid’s “Single Heroides”. The second consists of fifteen letters of heroines selected by Boyd from the world of Greek mythology and Roman historiography. These two collections fit into the two main trends in the reception of Ovid’s “Heroides” (replies to heroines’ letters and imitation). Firmly rooted in the Ovidian tradition, they are also an evidence of a good knowledge of the works of the poet from Sulmo and of Boyd’s talent as Scotus introduces innovative solutions to his heroic epistles, engaging himself in a dialogue and a kind of rivalry (*aemulatio*) with the Roman poet, whom he considered the best role model for poets of his era.

BIBLIOGRAPHY**Sources:**

1. Bodii M. A. Epistolae Heroides, et Hymni, Ad Iacobum Sextum Regem, Addita est ejusdem Literularum Prima Curia, Antverpiae, M. D. LXXXXII. [1592].
2. Boyd M. A. Epistolae heroides et hymni, *Deliciae Poetarum Scotorum hujus aevi illustrium*, A. Johnston (ed.), Amstelodami 1637, Vol. I, pp. 142–207.
3. Boyd M. A. *Ovidius redivivus: Die Epistulae Heroides des Mark Alexander Boyd*, intr., transl., comm. by C. Ritter, Noctes Neolatinae, Neo-Latin Texts and Studies 13, Hildesheim, Olms, 2010.
4. Marci Alexandri Bodii Scoti Epistolae quindecim, quibus totidem Ouidij respondet. Accedunt eiusdem elegiae, Epigrammata illustriumque mulierum Elogia, Burdigalae, Apud S. Millangium, typographum Regium, 1590.

Selected secondary literature:

1. Cunningham I. C. Marcus Alexander Bodius, Scotus, *A Palace in the Wild: Essays on Vernacular Culture and Humanism in Late-Medieval and Renaissance Scotland*, L. A. J. R. Houwen, A. A. MacDonald and S. L. Mapstone (eds), Peeters, 2000, pp. 161–175.
2. Dörrie H. *Der heroische Brief. Bestandsaufnahme, Geschichte, Kritik einer humanistisch-barocken Literaturgattung*, Berlin, 1968.
3. Laigneau-Fontaine S. *D'autres Héroides: les Epistulae heroides de Mark-Alexander Boyd (1592)*, Cahiers FoReLLIS – Formes et Représentations en Linguistique, Littérature et dans les arts de l'Image et de la Scène Coordonnées ISSN électronique: 2729–3130 (published: 07.02.2022; accessed: 24.02.2023).
4. MacQueen J. Aspects of Humanism in Sixteenth- and Seventeenth-Century Literature, *Humanism in Renaissance Scotland*, J. MacQueen (ed.), Edinburgh University Press, 1990, pp. 10–30.
5. Miazek-Męczyńska M. *Heroidy – datowanie, recepcja, przekłady, Owidiusz, Heroidy. Listy mitycznych kochanków*, intr., transl., comm. by M. Miazek-Męczyńska, E. Wesołowska, Kraków, 2022, pp. 39–81.
6. Moss A. *Ovid in Renaissance France. A Survey of the Latin Editions of Ovid and Commentaries printed in France before 1600*, The Warburg Institute, London, 1982.
7. Reid L. A. *Ovidian Bibliofictions and the Tudor Book. Metamorphosing Classical Heroines in Late Medieval and Renaissance England*, Ashgate Publishing, 2014.
8. Royan N. Boyd, Mark Alexander [1563–1601], *Oxford Dictionary of National Biography*, 7, 2004, pp. 40–42.
9. Thorsen T. S. *Ovid's early poetry from his single "Heroides" to his "Remedia amoris"*, Cambridge University Press, 2014.

Brigita Cīrule, Ilona Gorņeva

**Didactic Poetry of Lucretius Carus (1st Cent. B.C.) and
Basilius Plinius (16th Cent. A.D.): Reflections on Some
Touchpoints**

Roman philosopher Lucretius Carus, the author of the poem *De rerum natura*, and Riga humanist Basilius Plinius, the author of the poem *De ventis*, have some touchpoints worth scholarly attention. A powerful influence of Lucretius Carus on the poetic creation of Basilius Plinius is quite evident.

Firstly, both poems were composed as dedications, which is one of the techniques of didactic poetry – Lucretius Carus dedicated the poem to his contemporary, the orator Gaius Memmius, while Basilius Pliny dedicated his poem to the great senate of Riga, to noble men, as well as to all residents of Riga (*Nobilissimo, atque amplissimo Senatui, nec non utriusque Collegii tribunis, viris spectabilibus, totique populo Rigensi*). Certain structural similarities of the poems can also be observed.

Secondly, both poems clearly display the attraction and commitment of the poets to Epicureanism with its ethical doctrines relating to moral questions such as spiritual enlightenment, pleasure, as well as fear and death.

Thirdly, the mentioned poems are written by the poets evoked not so much by imagination or individual feelings but with a didactic aim to offer naturalistic explanations of universal phenomena. Nevertheless, it must be added that the poems have a powerful poetic imagery capable of moving the reader as well.

Lucretius Carus and Basilius Plinius took the position of a sage / a teacher, spiritually standing above the world full of anxiety and noise – Lucretius Carus is convinced that the doctrine of atoms and the understanding of natural phenomena can provide the necessary knowledge that frees from fear of death and fate, but in Basilius

Plinius, this goal is achieved by describing and presenting the understanding of various winds, their origin, the benefits brought by winds to the world. In fact, the poems of both poets express the idea that everything in the heaven and on earth happens according to strict order and laws, but human fear is the result of ignorance. The issues of knowledge exhibited by the Roman poet Lucretius Carus are pursued by Basilius Plinius in a similar manner. The deeper layer of the poems resonates with the ideas of humanist poets in Europe, as the quest for knowledge was an important topic of intellectual discussion during the humanist period.

BIBLIOGRAPHY

1. Laizāns M. *Ars scientiae gratia: Basilius Plinius and science in verse*. 2020. Available: https://www.researchgate.net/publication/343231386_Ars_scientiae_gratia_Basilius_Plinius_and_science_in_verse (seen: 01.03.2023.)
2. Plinius B. *De Ventis Libri III*. Witebergae: Typis Simonis Gronenbergii, MDC. [1600].
3. Spekke A. Rīgas humānista Basīlija Plīnija poēma 'Par Vējiem'. *Latvju Grāmata*, Nr. 4., 1924, 312.–323. lpp.
4. Spekke A. Rīgas humānista Basīlija Plīnija poēma 'Par Vējiem'. *Latvju Grāmata*, Nr. 5, 1924, 423.–431.lpp.

Kiwako Ogata

The Influence of Mythical Figures on the Double-Tailed Siren in the Middle Ages

Sirens with two piscine tails, also common in Renaissance heraldry, abound in Romanesque and Gothic church ornamentation even though medieval literature and encyclopaedias do not mention their double tails. In Greek myths, sirens were maidens with birds' bodies. The *Liber monstrorum*, probably compiled by an Anglo-Saxon, is the first to describe the siren as a maiden with a fish body but it makes no mention of double tails. The reasons for the siren's double tail in visual representations give rise to many interpretations. One explanation is formalistic. When the siren is carved on the corner of a capital, for example, symmetry requires the tail to appear on both faces of the corner. Another possibility is that iconographies of Classical mythical sea gods and monsters such as tritons and Scylla were imitated to represent the siren. It is known that some Romanesque artisans and masons working on buildings, both sacred and profane, imitated ancient models found in ruins. They also recycled ancient sculptural pieces. These phenomena were common not only in Italy, where the 11th Gregorian reform was very active, but also in Southern France and Spain. We can imagine a direct encounter between medieval artists and classical artworks.

The siren, tempter of sailors in classical myth, was considered a devil that led men to their deaths in the Christian era. Medieval thought attributed the allegory of *luxuria* to the siren. A close similarity is found between representations of sirens and women in obscene poses represented especially in marginal parts of church architecture. Some sirens grasp and raise their two tails just like crouching female figures spreading their legs. In Christian contexts, they are warning against carnal desire, but some see an apotropaic role. Such crouching

figures (like Sheela-na-gigs, mainly extant in Ireland and Britain) in their turn resemble the figurine of Baubo, a crone in Greek myth, who uncovered her hidden parts and exhibited them to the goddess Demeter to entertain her. The objective of this presentation is to trace the link between Baubo, crouching women and the siren.

Elena Santilli

The Sibyl: Antiquity and Continuity

The aim of this paper is to analyse the legendary figure of the Sibyl and her trans-cultural value, that has been inspiring literature, artistic manifestations and female expression (herbal medicine, textile activities) in Europe since the 5th century B.C.

Moving from the classical and Jewish literary sources (*Or. Syb.*, VIII, 813–823, Lact., *Div. Inst.*, I,6) we will expose the evolution of the *Sybil* from the Greek to the Roman time, with a focus on the ‘corporal geography’ of Sibylline body in the ancient mantic system.

Therefore, moving on the Christian period, we will describe the endurance of a type of Sibylline seer who will be used in the Christian literature (Aug., *De Civ.*, XVIII, 23), apocalyptic production (Herma’s *Visions* I-II) and the eschatological one (late antiquity literature: *Non multi non vel pauci; Mundus Origo mea est*) until the Middle Age.

To conclude, we will present the iconographical results of the prototype for the classical Sibyl, with a focus on the *black seers* in the printed editions of Sibylline series, diffused in Italy and northern Europe until the XVIII century (by Nicola d’Amatore).

The contemporary lecture of Sibylline texts and occurrences offers a proof of the current actualization of this mythological figure: indeed, the *Sibyl* has been recognized as an intangible cultural heritage (cf. *Chant of the Sibyl* on Majorca in *Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity*, 2010), and currently appears as an irregular brand in local marketing of Adrian-Ionian inner areas.

BIBLIOGRAPHY (SELECTION)

1. Santilli E. *Dal mito alla storia sibillina*, Aracne Editrice, Viterbo, 2020.
2. Brocca N. *Lattanzio, Agostino e la Sibylla Maga, Ricerche sulla fortuna degli Oracula Sibyllina nell'Occidente latino*, Roma, 2011.
3. Crippa S. *La voce e la visione, Il linguaggio oracolare femminile*, in *Sibille e linguaggi oracolari*, Mito Storia Tradizione, Atti del convegno internazionale di studi, Macerata-Norcia 20–24 settembre 1994, Pisa Roma, 1998, pp. 159–189.
4. Parke H. W. *Sibille*, Genova, 1992.

Dina Eiduka

The Odyssey of Dz. Sodums in N. Ikstena`s Novel “Vīrs zilajā lietusmētelī” (“The Man in a Blue Raincoat”)

Dzintars Sodums (1922–2008), a Latvian poet, prose writer, publicist and translator went into exile to Sweden in 1945, then moved to USA and returned to Latvia only in 2006. Dz. Sodums’ influence in literature is formed by interweaving ancient [Latin] and Anglo-American literature. While studying at the 1st Riga City Gymnasium, his path crossed with A. Ģiezens, by whom he learns Latin. Although Dz. Sodums also translated Latin texts (for example, Virgil’s “Eclogae”, Ovid’s “Ars amatoria”), the life work of Dz. Sodums is considered to be his translation of J. Joyce’s “Ulysses”, which with interruptions took 10 years – from 1947 to 1957, but also in following years Dz. Sodums continued to work on the translation, repeatedly revising and supplementing it. Decoding the complex text of J. Joyce makes Dz. Sodums an expert of J. Joyce – meeting him and getting to know him through text, it is therefore plain to see that references to J. Joyce are present not only in Dz. Sodums’ texts, but also in the reception of Dz. Sodums.

N. Ikstena`s novel “Vīrs zilajā lietusmētelī” (“The Man in the Blue Raincoat”) is no exception. The novel tells about Tebe`s (*alter ego* of Dz. Sodums) homecoming from a long exile:

“Tebe will leave Ithaca. Maybe some kind of symbolism in America to choose Ithaca as a place to live. Homer through Odysseus Ithaca longed for his homeland, Joyce, looking back to Homer`s Odysseus Ithaca, longed for his homeland through Bloom`s Dublin, Tebe through Homer`s Odysseus Ithaca, obsessed with Dublin`s Ulysses, longs for his homeland.” (Ikstena, 2011, 49)

The paper will focus on how the personality of Tebe is constructed in the reception in N. Ikstena`s novel, looking at it through intertextual and contextual echoes in J. Joyce`s and also Homer`s texts.

BIBLIOGRAPHY

1. Ikstena N. *Vīrs zilajā lietusmētelītī*, Rīga, Dienas Grāmata, 2011.
2. Lūse D. Literārās skolas un literārā pieredze, *Literatūrzinātne un folkloristika*, 680. sējums, Latvijas Universitāte, 2005, 22.–31. lpp.
3. Sodums Dz. Autora komentāri, *Jaunā Gaita*, Nr. 45./46, 1964.
4. Sodums Dz. Ārpusnieka piezīmes, *Literatūra un Māksla*, Nr. 34, 1989.
5. Sodums Dz. *Kopotī raksti. 1. sējums. Savai valstij audzināts*, sast. N. Ikstena, Rīga, Atēna, 2001.
6. Sodums Dz. Neklātienas saruna par tulkošanu, *Karogs*, Nr. 3, 1994.
7. Sodums Dz. *Post Scriptum*, sast. N. Ikstena, Rīga, Dienas grāmata, 2019.
8. Sodums Dz. Tulkotāja piezīmes, *Jaunā Gaita*, Nr. 20, 1959.
9. Sodums Dz. *Virtuves piezīmes*, Rīga, Mansards, 2011.

Audronė Kučinskienė

***exprimerem quaedam verba imitando:*
Cicero's Usage of Greek Terms and Their Latin Equivalents**

Cicero's attitude towards the Greeks and Greek culture has been explored in various ways more than once (e.g. Guite 1962, Rowland 1972, Leen 1991, Kučinskienė 2012a), and so are his strategies in translating from Greek (e.g. Jones 1959, Kytzler 1989, Powell 2002, Kučinskienė, 2011, 2012b). In this paper, mainly based on the example of *Verrine* speeches and the *Orator*, I shall explore how Cicero treats Greek words (rhetorical and philosophical terms, names of gods or of civil institutions etc.): does he prefer to use a Greek one or to substitute it by a Latin equivalent? Why and when? It seems that it strongly depends, first, on the genre of work, be it an oration or treatise, or letters, because they are meant for different audience. Secondly, it correlates with Cicero's practice as translator, and the ideas he declares in the prefaces to his translations (*Fin.* I. 1–10, *Tusc.* II. 26, *Opt. gen.* 13–14). In contrast to Lucretius, who complains about poverty of the Latin language (*patrii sermonis egestas*, *Lucr.* I. 832), which does not allow to express adequately the richness of Greek philosophical terminology, Cicero tries to persuade his compatriots that Latin is as rich and copious as Greek, and translation becomes a means to him to create new terms and enrich Latin. In a sense, nowadays a translator of Cicero must cope with the same task – to master copiousness of the author and by translating to enrich his own language.

BIBLIOGRAPHY (SELECTION)

1. Guite H. Cicero's Attitude to the Greeks, *Greece and Rome* 9 (2), 1962, pp. 142–159.
2. Jones D. M. Cicero as a Translator, *Bulletin of the Institute of Classical Studies*, 6, 1959, pp. 22–34.

3. Kučinskienė A. *Nec ut interpres, sed ut orator*: Ciceronas – vertėjas, *Literatūra*, 53(3), 2011, pp. 67–75.
4. Kučinskienė A. Ciceronas apie vertimą. Ką mums atskleidžia žodžių reikšmės, *Literatūra*, 2012, 54(3), 2012, pp. 95–111.
5. Kučinskienė A. Hellenes in the Eyes of Cicero, *Hellenic Dimension. Materials of the Riga 3rd International Conference in Hellenic Studies*, B. Aleksejeva, O. Lāms, I. Rūmniece (eds), University of Latvia, 2012, pp. 59–68.
6. Kučinskienė A. (trad.) *PRIEŠ KORUPCIJĄ. Markas Tulijus Ciceronas. Kalbos prieš Gajų Verį*, Vilnius, Societas Classica, 2019.
7. Kytzler B. *Fidus interpres*: the theory and practice of translation in classical antiquity, *Antichthon* 23, 1989, pp. 42–50.
8. Leen A. 1991. Cicero and the Rhetoric of Art, *American Journal of Philology*, 112, 1991, pp. 229–245.
9. Powell J. G. W. Cicero's Translations from Greek, *Cicero The Philosopher*, edited and introduced by J. Powell, Oxford University Press, 2002.
10. Puelma M. Cicero als Platon-Übersetzer, *Museum Helveticum* 37, 1980, pp. 146–147.
11. Rowland R. J. Jr. Cicero and the Greek World, *Transactions and Proceedings of the American Philological Association*, 103, 1972, pp. 451–461.

Ilze Rūmniece

E. Veidenbaums` Marginalia in Horace`s “Carmina”

The aim of the current report is to shed light on the notes of the poet (and student in Dorpat at the time) Eduards Veidenbaums in some pages of Horace`s poetry book from 1881 (*Teubner* Publishing House). The book is in the collection of Latvian National Library, the free spaces of the pages show handwritten Latin texts

- as separate explanations for Horace`s contexts;
- one translation text appears (fragment of Lucretius` “De rerum natura”);
- one poem from student folklore;
- one fragment of a text in ancient Greek.

In the context of the research, such texts are called “marginalia”, which are typologically related to the concept of “scholia” – explanations, textological notes in ancient texts.

On the other hand, the concept of “marginalia” is explained as a note or indication, or a subtitle on the margin of the page (from the Latin *margo*, –inis – ‘edge’). The study of marginalia as a special type of text is a globally recognized field; the writing of marginalia itself has been the field of activity of famous writers (for example, this genre was exploited by Edgar Allan Poe, Mark Twain, Issac Newton, Voltaire), as well as its research.

Especially valuable are the commentaries of the ancient texts on the margins of the pages, focusing on the issues of their perception, evaluation, and sometimes translation. In Veidenbaums` “case”, we also have to think about the function of the Latin (Greek) language and the use of famous ancient texts during his studies (the end of the 19th century).

However, the most interesting are certainly the hypothetical findings about Veidenbaums` own thoughts and attitude, which the author of this report hopes to present.

BIBLIOGRAPHY

1. Egle R. *Eduards Veidenbaums dzīvē un darbos*, izd. O. Jēpe, 1926.
2. Jackson H. J. *Marginalia: Readers writing in Books*, New Haven, Yale University Press, 2001.
3. Jundze A. *Es nemiršu nekad. Eduards Veidenbaums*, Dienas grāmata, 2002.
4. Lasmane S. Eduarda Veidenbauma de/rekonstrukcija latviešu kultūras atmiņā, *Scriptus Manet, Liepājas Universitātes Humanitāro un mākslas zinātņu žurnāls*, nr. 5, 2017, 27.–36. lpp.
5. Marshall C. *From Personal to Shared Annotations*, Texas A&M University, 2011.
6. Palmer A. *Reading Lucretius in the Renaissance*, Harvard University Press, 2014.
7. Volkova L. *Eduards Veidenbaums. Problēmas. Risinājumi. Hipotēzes*, Rīga, Liesma, 1979.

Dace Strelēvica-Ošiņa

***Scriptio continua* as a Symbol of Ambivalence:
[To Be] Continued**

Partly drawing on and departing from earlier research, this paper will continue to look at the cross-epochal and cross-cultural phenomenon of *scriptio continua* from different angles. From what was a mainstream and standard writing practice during a certain period of classical antiquity, unspaced script has now become an extraordinary feature sometimes used for a specific purpose – for instance, as a stylistic device in fiction or poetry. Regarding the already much-discussed comeback of *scriptio continua* in modern times in the field of computer technologies, one can focus on the ambiguity (accidental or creatively planned?) that this writing practice sometimes causes in website names or, for instance, in hashtag metacomments.

Scriptio continua itself can be seen as a symbol of ambiguity and ambivalence. During the antiquity, it was an attribute of knowledge and culture, because the reader had to be quite well-read to be able to correctly interpret a text written in *scriptio continua* and without punctuation (which was not yet introduced as common practice). In the modern times (where the correctness of punctuation has become one of the cornerstones of linguistic prescriptivism), an unspaced and unpunctuated text may appear as the absence of knowledge; as an “un-edited” natural phenomenon rather than a cultural artefact. Moreover, the fact that word spaces are often absent in children’s first writing attempts also makes one think of *scriptio continua* as an instinctive, primeval form of writing.

In a way, the dynamic between unspaced/spaced text also implies a shifting balance of power between the writer and reader. (Does making one’s text easier to interpret mean to help or to patronize the reader, and does the opposite mean to burden or to trust them?)

The continuity of *scriptio continua* throughout the times, cultures and various developments seems to constantly remind us of the ambivalence of language and communication itself; of the fact that many things are not what they seem to be at the first glance, but need a repeated and deeper insight.

Ilze Leite-Apine, Dina Eiduka

Woman and War: The Construction of the Character of Hecuba in Greek and Roman Tragedy

Although war is traditionally associated with men's world and sphere of influence, it inevitably affects and changes women's destinies, even if they do not take part in direct warfare and cannot influence it. The experience of women in war is depicted in literature, starting with Homer's epic "Iliad", which tells about the events of the Trojan War. It continues in "Odyssey", which tells about the return journey of Odysseus from the war. From Homer's epics, we can learn that the Greeks won the Trojan War, while the time after the Greek victory, when the walls of Troy had just fallen, is not covered in either of Homer's epics. The question remains: what happened to the heroic Trojans, both men, and women, after the Greek victory? This topic has been widely addressed by various authors later, playing out the fates of the Trojan War participants after the Trojan War's end. In the literature of ancient Greece and Rome, the tragedians paid particular attention to it.

In the report, we will look at the fate of Hecuba, the ruler of Troy, right after the fall of Troy. We will explore how the image of Hecuba is constructed and what themes are actualized in the tragedies by two authors of antiquity: the Greek Euripides (5th century AD) in his plays "The Trojan Women" and "Hecuba", and the Roman author Lucius Annaeus Seneca (1st century AD) in his play "Troades".

Together with them, in this report, we will focus on the period immediately after the Greeks' long-awaited victory, when Troy had just fallen. With the destruction of Troy, not only the wealth of the city but also the lives of the Trojans fell into the hands of the Greeks. The Trojan men were killed, but the women were captured and awaited what fate the Greeks would decide for them. The high-born

Trojan women became prisoners of war to the enemies who had killed their husbands and sons, ruined their city, and destroyed their lives.

The fate of Hecuba, turning from a ruler to a captive, reflects not only the fate of women during a war, but also talks about such concepts as power and slavery, women's rights and injustice, revenge and crimes, and more globally – about the place of women in a man's world.

BIBLIOGRAPHY

Ancient sources:

1. Eiripīds. Trojietes, *Traģēdijas*, tulk. Ā. Feldhūns, Rīga, Liesma, 1984, 93.–122. lpp.
2. Euripides. *Hecuba*, ed. and trans. E. P. Coleridge, New York, Random House, 1938.
3. Seneca L. A. Trojietes, *Traģēdijas*, tulk. Ā. Feldhūns, Rīga, Liesma, 1989, 136.–181. lpp.

Theoretical literature:

1. Daitz S.G. Concepts of Freedom and Slavery in Euripides' Hecuba. *Hermes*. 99(2), 1971, pp. 217–226.
2. Demetriou K. N. (ed.). *Brill's Companion to the Reception of Euripides*, BRILL, 2015.
3. Dodson-Robinson E. (ed.). *Brill's Companion to the Reception of Senecan Tragedy: Scholarly, Theatrical and Literary Receptions*, BRILL, 2016.
4. Dué C. *The captive woman's lament in Greek tragedy*, University of Texas Press, 2006.
5. Hardwick L., Gillespie C. *Classics in Post-Colonial Worlds*, Oxford University Press, Incorporated, 2007.
6. Henry E. *SENECA'S HECUBA*. *Bulletin Supplement* (University of London. Institute of Classical Studies), 1988, 51, pp. 44–52.
7. Rabinowitz N. S. *Greek Tragedy*, John Wiley & Sons, Incorporated, 2008.
8. Segal C. *Violence and the Other: Greek, Female, and Barbarian in Euripides' Hecuba*. *Transactions of the American Philological Association* (1974–), 120, 1990, pp. 109–131.
9. Seneca. J. G. Fitch (ed.), *Oxford University Press, Incorporated*, 2008.

Maria Marcinkowska-Rosół, Sven Sellmer

Aspects of the Metaphorical Dynamics of the Mind in the Greek and Sanskrit Epics

In our paper we will deal with a special kind of “encounter across languages, texts, and cultures”: we will compare some aspects of the archaic Greek and Sanskrit epics. Specifically, our focus is on epic presentations of mental life in both cultures. In our project, we compare the epic images of mental changes in the Homeric epics, the *Mahābhārata* and the *Rāmāyaṇa*. The results of the first part of our examination, dealing with mental changes of the negative type, were presented at the Colloquium Balticum XVIII Vilmense in November 2021. Now we plan to present the results of the second part of the project, which concentrates on descriptions of mental changes of a positive type in both groups of texts. Applying the framework of Conceptual Metaphor Theory, we will collect all the relevant Greek and Sanskrit expressions referring to positive mental changes, classify them, and compare the imagery they are based on. Such an examination can, as we believe, deepen our knowledge of the Homeric proto-psychological language, and contribute to the question of how the human mind was conceptualized and visualized in both Greek and Indian non-philosophical texts.

BIBLIOGRAPHY

Primary sources (selection):

1. Goldman R. P. (ed.). *The Rāmāyaṇa of Vālmīki. An Epic of Ancient India. Vol. III: Āraṇyakāṇḍa. Introduction, Annotation and Translation* by S. I. Pollock, Translated by S. I. Pollock, Delhi, Motilal Banarsidass Publishers, 2007.
2. *Homeri Ilias*, T. W. Allen (ed.), 2 vols, Oxford, Clarendon Press, 1931.
3. *Homeri Odyssea*, recogn. P. von der Mühlh, 3rd ed., Stuttgart, Teubner. 1984.

4. Mehta J. M. and al. (eds). *The Vālmīki-Rāmāyaṇa: Critically Edited for the First Time*, Baroda, Oriental Institute, 1960–1975.
5. Sukthankar V. S., Shripad K. B., Vaidya P. L. (eds). *The Mahābhārata. For the first time critically edited*, Poona, Bhandarkar Oriental Research Institute, 1933–1966.
6. Van Buitenen J. A. B. (ed.). *The Mahābhārata*, Chicago, University of Chicago Press, 1973.

Secondary sources (selection):

1. Brockington J. L. *The Sanskrit Epics. Handbook of Oriental Studies, India*, v. 12, Leiden, Boston, Brill, 1998.
2. Cairns D. Mind, Body, and Metaphor in Ancient Greek Concepts of Emotion, *L'Atelier du Centre de recherches historiques*, 2016, Revue Électronique du CRH 16, <https://doi.org/10.4000/acrh.7416>
3. Cairns D. L. Ethics, Ethology, Terminology: Iliadic Anger and the Cross-Cultural Study of Emotion, *Ancient Anger: Perspectives from Homer to Galen*, eds. S. M. Braund and G. W. Most, 11–49, Yale Classical Studies, v. 32, New York, Cambridge University Press, 2003.
4. Cairns D. Ψυχή, Θυμός, and Metaphor in Homer and Plato, *Études Platoniciennes*, Publication annuelle de la Société d'Études Platoniciennes 11, 2014.
5. Caswell C. P. *A Study of Thumos in Early Greek Epic*, Mnemosyne, Bibliotheca Classica Batava 114, Leiden, New York, Brill, 1990.
6. Clarke M. *Flesh and Spirit in the Songs of Homer: A Study of Words and Myths*, Oxford Classical Monographs, Oxford, Clarendon Press, 1999.
7. Ertel U. Metaphors Greeks Lived by: Θυμός und Lakoffs CMT. In: «*Dat ih dir it nu bi huldī gibu*»: *Linguistische, germanistische und indogermanistische Studien Rosemarie Lühr gewidmet*, 89–99, Wiesbaden, Reichert, 2016.
8. Frisk H. *Griechisches etymologisches Wörterbuch*, Indogermanische Bibliothek, 2. Reihe, Wörterbücher [from old catalogue], Heidelberg, C. Winter, 1960.
9. García R., José L. Religious Onomastics in Ancient Greece and Italy: Lexique, Phraseology and Indo-European Poetic Language, *Poetic Language and Religion in Greece and Rome*, J. V. García and A. Ruiz (eds), 60–107, Cambridge Scholars Publishing, 2013.
10. Gill C. *Personality in Greek Epic, Tragedy, and Philosophy: The Self in Dialogue*, Oxford, New York, Clarendon Press, 1996.
11. Jahn T. Zum Wortfeld “Seele-Geist” in der Sprache Homers, *Zetemata* 83, München, Beck, 1987.
12. Kövecses Z. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling. Studies in Emotion and Social Interaction*, Cambridge, U.K., New

- York, Paris, Cambridge University Press, Editions de la Maison des sciences de l'homme, 2000.
13. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*, Chicago, University of Chicago Press, 1980.
 14. Long A. A. *Greek Models of Mind and Self. Revealing Antiquity 22*, Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 2015.
 15. Marcinkowska-Rosół M., Sellmer S. The Mind as Container. A Study of a Metaphor in Homer and Hesiod with a Parallel Analysis of the Sanskrit Epics, *Mnemosyne* 75, 2022, pp. 873–897.
 16. Onians R. B. *The Origins of European Thought about the Body: The Mind, the Soul, the World, Time and Fate*, Cambridge, University Press, 1951.
 17. Pelliccia H. *Mind, Body, and Speech in Homer and Pindar*, Hypomnemata, Heft 107, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1995.
 18. Sellmer S. Aspects of Manas in the Mahābhārata, *On the Growth and Composition of the Sanskrit Epics and Purāṇas: Relationship to Kāvya: Social and Economic Context: Proceedings of the Fifth Dubrovnik International Conference on the Sanskrit Epics and Purāṇas*, August 2008, I. Andrijačić and S. Sellmer (eds), Zagreb, Croatian Academy of Sciences and Arts, Ibis grafika, 2016, pp. 449–466.
 19. Sellmer S. The Heart in the Mahābhārata, *Battle, Bards, and Brahmins*, J. Brockington (ed.), First edition, Papers of the 13th World Sanskrit Conference 2. Delhi, Motilal Banarsidass Publishers, 2012, pp. 247–258.
 20. Sellmer S. Towards a Semantics of the Mental in the Indian Epics: Comparative and Methodological Remarks, *Parallels and Comparisons. Proceedings of the Fourth Dubrovnik International Conference on the Sanskrit Epics and Puranas*, P. Koskikallio (ed.), Zagreb, Croatian Academy of Sciences and Arts, 2009, pp. 181–191.
 21. Watkins C. *How to Kill a Dragon: Aspects of Indo-European Poetics*, New York, Oxford University Press, 1995.
 22. West M. L. *Indo-European Poetry and Myth*, Oxford, Oxford University Press, 2007.
 23. Zanker A. T. *Metaphor in Homer: Time, Speech, and Thought*, Cambridge, Cambridge University Press, 2019.

Evija Bērziņa

**Metaphors for Psycho-Emotional Characterization in
Ovid`s *Heroides***

Metaphor as a means of artistic expression already received attention in the ancient world around the 4th century B.C. In the beginning, it was studied both by the Greek philosopher and rhetorician Aristotle, and by Roman authors such as Marcus Tullius Cicero and Marcus Fabius Quintilianus. In their works, the description is given as to what metaphor is and for what purpose it can be used. Metaphor continues to be studied nowadays, and new ways of interpreting metaphors, their types and functions are being found. In modern literary theory, along with metonymy, synecdoche, comparison, parallelism, allegory and personification, metaphor is usually referred to as a trope, i.e., a word or expression used not in its literal, but figurative meaning (Kursīte 2002, 420). Such a view agrees with the statements of ancient theorists about the tropes. However, it is important that nowadays, especially in the 20th and 21st centuries, the interpretation of the concept of metaphor develops not exclusively in literary theory. There are researchers who believe that metaphors are not only stylistically important, but also cognitively significant. Namely, the concept of metaphor is used to describe general aspects of cognition or experience.

This is described at length in *Metaphors We Live By* written by two cognitive linguists and philosophers, George Lakoff and Mark Johnson. According to G. Lakoff and M. Johnson, our thinking is based on metaphors, and they permeate most languages, everyday life, thoughts, and actions of every person. Sometimes metaphors form connected systems where they arise from significant experiences in human life. Metaphors are part of an idea or part of a mode of thinking (Lakoff, Johnson 2003, 3–10). They are often used in everyday life; it can be considered a natural process in which a person creates

understandable associations between different things and events for himself and others.

The paper analyses metaphors in Ovid's *Heroides* which consist of 15 letters in an elegiac distich. These fictitious letters are written as if by mythological feminine figures to their husbands or lovers (e.g., Penelope to Odysseus, Phaedra to Theseus, Medea to Jason). The letters are based on women's emotional experiences and reproaches addressed to their loved ones for their behaviour with a mention of various events that influenced their current plight. Ovid's poetic epistles demonstrate a deliberate and purposeful use of metaphors. They perform various functions, the primary one being an expressive reflection of characters' feelings and thoughts. The paper considers the cognitive use of metaphors and its aspects in connection with characterizing the psycho-emotional state of Ovid's feminine figures.

BIBLIOGRAPHY

1. Jacobson H. *Ovid's Heroides*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 2017.
2. Kursīte J. *Dzejas vārdnīca*, Rīga, Zinātne, 2002.
3. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*, Chicago, London, University of Chicago Press, 2003.
4. Showerman G. (ed. with an English translation), Goold G. P. Ovid, *Heroides and Amores*, Harvard University Press, Cambridge, MA and London, 1986.

Patryk M. Ryczkowski

Is there a Limit to Suffering? St. Jerome and the Basilian Approach to Early Modern Martyrdom and Devotion

The presentation will be devoted to early modern martyrdom and, generally, devotion. In particular, the approach developed from biblical and patristic sources as late as the 18th century by the Basilians of the Polish-Lithuanian Commonwealth will be discussed. The focus will lie on the *Menologium bazyliańskie* in two volumes authored by Ignacy Kulczyński and published (in Polish) in 1771; it is a collection of the *vitae* of the saints and blessed figures coming from the Basilian background. The second volume does not include, however, the (Latin) foreword which is partially preserved in the manuscript version of the work: the *Paraenesis pio ac religioso lectori* aimed at moral instruction of the recipients and was intended to complement the introduction to the first volume (included in the Polish edition) on the beginnings of the Order. Although it addresses primarily Basilian audience, it has universal value for all Christians, as it presents the virtues typical of pious lifestyle which needs to be based on the concept of *mediocritas*. The crucial argument about such a framework of monastic life, supported by biblical quotations, is derived from the writings of St. Jerome and referred to St. Basil, so that the continuity between the Late Antique beginnings of the Order, or rather of Christianity in general, and early modern times is stressed. With this in focus, it will be argued that the Basilian approach (in the 18th century) significantly distinguished itself from the attitude of the Jesuits who, just as the Basilians, marked confessional landscape of the Commonwealth. They attached great value to boundless devotion, also considering readiness to sacrifice one's own life. Such an uncontainable zeal, which became their distinctive feature, was extensively examined and celebrated, among others, in the commemorative work *Imago primi saeculi Societatis Jesu*. In this context, as

the *Paraenesis* was omitted in the printed *Menologium*, the question will be eventually pursued: was there *really* a limit to the suffering and devotion for the Basilians?

Agnese Upīte

**Language of Witchcraft:
Ancient Culture vs Modern Pop Culture**

Since ancient literature witches have been seen as the Other, their powers being connected with barbarianism and opposing the “normal” society. Inevitably, the language they use is connected to their origin, even if it is not shown as a different language in text. During this time, the power is within the witch and words are a tool to express the need and intention to achieve the desired aim. Since the Middle Ages, the connection between spell’s intention and language used to express it has become somewhat looser. Even though Latin was mostly considered as holy language, used in church, if it was employed in the rituals outside of church, it was believed to be sinister. Since then, Latin in the Western cultural tradition has become widely known as language of witchcraft, a tradition that remains relevant in the modern pop culture. However, a question arises: can the words in one’s non-native language, written years ago in grimoire, be as effective as one’s own?

Latin in these circumstances is no longer treated as a language, but rather as mystical words that channel power. Thus, TV shows that need to portray witches as the Other resort to Latin – a language that mainstream audience does not understand – and it serves as an indicator of mystical powers, while shows that focus on witches themselves tend to use their native (and shows’) language for spells instead.

BIBLIOGRAPHY

1. Apulējs. *Zelta ēzēlis jeb pārvērtības vienpadsmit grāmatās*, Ģiezēns, A. (tulk.), Rīga, Latvijas Valsts izdevniecība, 1959.
2. Breslaw E. *Witches in the Atlantic World: An Historical Reader and Primary Sourcebook*, New York, NYU Press, 2000.

3. *Charmed*. Burge, C. M. (creator), Paramount Network Television *et al.*, 1998–2006.
4. *Chilling Adventures of Sabrina*. Aguirre-Sacasa, R. (creator), Archie Comics Publications, Warner Bros, Television, 2018–2020.
5. Ellis Bi. *Lucifer Ascending: The Occult in Folklore and Popular Culture*, University Press of Kentucky, 2004.
6. Gosden C. *The History of Magic: From Alchemy to Witchcraft, from the Ice Age to the Present*, London, Penguin Books, 2021.
7. Homērs. *Odiseja*, Ģiezens, A. (tulk.), Rīga, Liesma, 1967.
8. Johnson M. Witches in Time and Space: ‘Satire’ 1.8, ‘Epode’ 5 and Landscapes of Fear, *Hermathena*, No. 192, 2012, pp. 5–44.
9. Kocój E. European Representations of Others: Reflecting on the ‘Us and Them. An Intricate History of Otherness’ Exhibition and Book, *Anthropos*, Vol. 108, No. 1, 2013, pp. 273–277.
10. McClure L. Clytemnestra’s Binding Spell (Ag. 958–974), *The Classical Journal*, 92(2), 1996, pp. 123–140.
11. Ovid. *Metamorphoses*, McCarter S. (transl., ed.), New York, Penguin Publishing Group, 2022.
12. Pillinger E. «And the Gods Dread to Hear Another Poem»: The Repetitive Poetics of Witchcraft from Virgil to Lucan, *Materiali e Discussioni per l’analisi Dei Testi Classici*, No. 68, 2012, pp. 39–79.
13. *Riverdale*. Aguirre-Sacasa R. (creator), season 6. CBS Studios *et al.*, 2021–2022.
14. Segal C. Black and White Magic in Ovid’s ‘Metamorphoses’: Passion, Love, and Art, *Arion: A Journal of Humanities and the Classics*, Vol. 9, No. 3, 2002, pp. 1–34.
15. *The Vampire Diaries*. Plec J., Williamson K. (creators). CBS Television Studios *et al.*, 2009–2017.
16. Van Zyl Smit B. Medea the Feminist, *Acta Classica*, Vol. 45, 2002, pp. 101–122.
17. *Wednesday*. Gough A., Millar M. (creators), Millar Gough Ink., Netflix, *et al.*, 2022.
18. Wright D. E. Do Words Have Inherent Meaning? *ETC: A Review of General Semantics*, Vol. 65, No. 2, 2008, pp. 177–190.

Irine Darchia

Perception of Antiquity in Woody Allen`s Movies and Prose

Woody Allen is an outstanding figure – a comedian, writer, screenwriter, playwright, actor, musician and director, whose name is associated with numerous literary and cinematographic awards, 24 Oscar nominations and 4 wins, scandalous personal life and several lawsuits.

It is known that Woody Allen’s artistic vision – as one of the most intellectual artists – was influenced by several factors, including his origin (both ethnic and religious), twentieth-century cinema (especially Federico Fellini and Ingmar Bergman), classical literature (especially William Shakespeare, Theodor Dreiser, and Theodor Dostoyevsky), Sigmund Freud and psychoanalysis in general, and finally – classical mythology, drama and philosophy. Perception of Antiquity, reception of classical tradition in Woody Allen’s movies and prose will be presented and analysed in the current paper.

Woody Allen has directed more than 50 movies, but only a few of them are directly related to the ancient world, namely: “Crimes and Misdemeanors” (1989), “Mighty Aphrodite”, “Melinda and Melinda”, “Match Point” (2005), “Cassandra’s Dream” (2007). These movies are modern interpretations of the classical tradition – stories of Oedipus, Narcissus and Orestes, grotesque perception of antiquity (its exaggeration, a combination of the tragic and the comic), presented through the prism of Woody Allen’s artistic vision and satire.

Classical tradition is also present in Woody Allen’s prose collection “My Apology”, – collection of the works published in various periodicals in the 1960s and 1970s (for example, “The New Yorker”, “Evergreen Review”, “The Kenyon Review”, “The New Republic”, “Panorama, Chicago Daily News”, “PlayBoy”, “Side Effects”, “Getting Even”, “Without Feathers”, “The New York Times”, etc.).

Several short stories of this collection refer to the classical mythology, drama and philosophy in terms of plot, the characters and even their speech.

The main features, similarities and differences of the perception of antiquity in Woody Allen's cinematic and literary works will be specified, classified and analysed in the paper through interdisciplinary perspective, in the context of the contemporary classical reception studies.

BIBLIOGRAPHY

1. Barbera P. G. Woody Allen and the Spirit of the Greek Tragedy: from *Crimes and Misdemeanors* to *Match Point*, *Barcelona English Language and Literature Studies*, 17, Barcelona, 2008, pp. 1–18, available: <https://www.raco.cat/index.php/Bells/article/view/141344/192779> (12.12.2018)
2. Darchia I. Some Artistic Peculiarities of Bost's "Medea", *Proceedings of the International Conference: "The Argonautica and World Culture", "Phasis, Greek and Roman Studies"*, 10 (II), Publishing Program "Logos", Tbilisi, 2007.
3. Hardwick L. Stray Ch. (eds). *A Companion to Classical Receptions*, Blackwell Publishing, Massachusetts, 2008.
4. Höslé V. *Woody Allen. An Essay on the Nature of the Comical*, University of Notre Dame Press, 2007.
5. Savenkova O. *Reception of Classical Mythology in Woody Allen's Dramas: Crimes and Misdemeanors, Match Point, and Cassandra's Dream*, Master Thesis, University of Utah, USA, 2013, 96 pages, available: <http://cdm-buntu.lib.utah.edu/utils/getfile/collection/etd3/id/2286/filename/2297.pdf> (12.12.2018).

LU Akadēmiskais apgāds
Aspazijas bulvāris 5–132, Rīga, LV-1050
www.apgads.lu.lv